

«Όποιος δεν γνωρίζει τον τόπο που γεννήθηκε αισθάνεται πάντα ξένος»

«Η ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΑ» (ΤΟ ΝΤΕΝΙΣΚΟ)

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΙΩΤΩΝ «ΤΟ ΝΤΕΝΙΣΚΟ»

Απρίλιος -
Μάιος -
Ιούνιος 1993

ΕΤΟΣ 7ο
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 26
ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 100

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ 3 - ΛΑΡΙΣΑ
Τ.Κ. 41222

Κιάτρα ντισικάτα
(Πέτρα σχισμένη)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ- ΚΟΣΜΗΜΑ

Η εκκλησία «Άγιοι Απόστολοι» που άρχισε ήδη να χτίζεται με πρωτοβουλία του Συλλόγου Λάρισας και της εφημερίδας, πρέπει να αποτελέσει «κόσμημα» στην είσοδο του χωριού.

Δεν πρέπει να μας ενδιαφέρει αν τελειώσει φέτος, του χρόνου ή και αργότερα ακόμη. Μας ενδιαφέρει να γίνει σωστή δουλειά.

Ένα πέτρινο εκκλησάκι με πολύ μεγάλο φραγμένο προαύλιο που θα φυτευτεί με δεντράκια και θα μπουν τα κατάλληλα παγκάκια είναι και οι στόχοι μας. Η ερανική επιτροπή αλλά και η επιτροπή επίβλεψης - κατασκευής πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί ώστε κάθε εργασία που θα γίνεται να είναι και ύστερα από πολλή μελέτη και συζήτηση.

Η ωραιότερη θέση που διαλέχθηκε δεν σκάνει «προχειρότητες» ώστε να τελειώνουμε γρήγορα.

Ο κόσμος που προσφέρει χωρίς διαταγμούς α-

παιτεί να δει ένα **ΣΤΟΛΙΔΙ** στην είσοδο του χωριού μας.

Σε λίγα χρόνια ο δρόμος χωριό - Σιρίνια θα ηλεκτροφωτιστεί, θα στρωθεί οπισωδρόμιο, θα δεντροφυτευθεί και μαζί με το υπό κατασκευή εκκλησάκι πρέπει να δώσουν και θα δώσουν μια πραγματικά καταπληκτική εικόνα στο έμπα του χωριού μας.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΧΡΟΝΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ - ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΙΣ ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΟΥΣ

Η Αετομηλίτσα που γνώρισε την παρακμή για 30 περίπου χρόνια μετά τον πόλεμο, άρχισε δειλά κατά το τέλος της δεκαετίας του '70 να σταθεροποιείται, έκανε μια κάποια προσπάθεια ανάπτυξης τη δεκαε-

τία του '80 και τέλος με την αρχή της τρέχουσας δεκαετίας μπήκε για καλά στο ρυθμό της πιο σημαντικής ανάπτυξης που γνώρισε ποτέ. Παρελθόν λοιπόν αποτελούν οι απαισιόδοξες σκέψεις και οι όχι λίγες

προφητείες της εποχής εκείνης ότι το χωριό δεν έχει μέλλον. Προφητείες που έβγαιναν και από ανθρώπους που κατοικούσαν συνέχεια στο χωριό.

Το Ντένισκο κρατήθηκε «με τα δόντια», για πολλά χρόνια και από πολύ λίγους πατριώτες, που κατέβαλαν υπεράνθρωπες προσπάθειες στην 5η σελίδα

Περιμένουμε και φέτος...

Εκτός θέβαια απ' τα μεγάλα έργα, που ήδη έχουν δρομολογηθεί και εκτελούνται, το χωριό περιμένει και έχει ανάγκη και από άλλες φροντίδες, οι οποίες δεν πρέπει να παραλείπονται.

Θα προσπαθήσουμε να αναφερθούμε σε μερικές απ' αυτές γιατί τις θεωρού-

με κι απ' τις πιο απαραίτητες:

1) **ΓΙΑΤΡΟΣ:** Ελπίζουμε ότι, όπως πέρυσι, έτσι και φέτος, θα έχουμε την επίσκεψη του γιατρού τουλάχιστον μια φορά τη βδομάδα και για όλο το διάστημα που το χωριό κατοικείται.

2) **Τηλέφωνο - Ρεύμα:** Τι θα γίνει επιτέ-

Η Αετομηλίτσα στο δρόμο των μεγάλων έργων!...

• Έχουμε γράψει και στα προηγούμενα φύλλα ότι στο χωριό μας προγραμματίζονται εντός του 1993 μεγάλα έργα.

Σε μια σύντομη επαφή που είχαμε με τον πρόεδρο της Κοινότητας κ. Θεόδωρο Νιτσιάκο, τις

24/6/93 στη Λάρισα, μας τόνισε ότι για το 1993 θα εκτελεστούν τα παρακάτω έργα που θα συμβάλουν στην ανάπτυξη του χωριού και θα λύσουν μια για πάντα τα χρονίζοντα προ-

βλήματα.

Ο Πρόεδρος χωρίς μεγαλοστομίες, αλλά με μια σεμνότητα που τον διακρίνει - θέλει τα έργα να γίνουν πρώτα - μας παρουσίασε στην 5η σελίδα

ΕΚΔΟΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ο Σύλλογος Λάρισας χτύπησε πάλι κι αυτή τη φορά πολιτιστικά!...

Μετά την έκδοση του πρώτου βιβλίου του συγγραφέα Βασίλη Νιτσιάκου, και την έκδοση της εφημερίδας που με αυτό το φύλλο φτάνει στο 26ο, μάς έκανε γνωστό ότι αυτές τις μέρες κυκλοφορεί ένα βιβλίο για το χωριό μας.

Χωρίς να λογαριάσει ο Σύλλογος τα έξοδα που απαιτούνται για την έκδοση αυτού του βιβλίου και επειδή θέλει να συμβάλει με

κάθε τρόπο στην πνευματική αναβάθμιση του χωριού, είπε ναι στον καταξιωμένο πλέον συμπατριώτη μας Βασ. Νιτσιάκο και ανέλαβαν από κοινού την έκδοση αυτού του βιβλίου.

Όπως τόνισε ο Πρόεδρος του Συλλόγου Βασ. Νιδέλκος, είναι χρέος του καθένα μας, όχι μόνο ν' αγοράσει το βιβλίο, αλλά και να το προωθήσει.

«Ω λελέ» είναι ο τίτλος των διηγημάτων που έβαλε ο συγγραφέας Βασ. Νιτσιάκου. = Συνέχεια στην 3η σελίδα

Συνέντευξη του Προέδρου της Κοινότητας κ. Θεοδώρου Νιτσιάκου στην εφημερίδα μας

Του ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΚΑΡΑΝΙΚΑ

Η εφημερίδα μας στην προσπάθειά της να παρουσιάσει τα προβλήματα και τις περαιτέρω ενέργειες του Κοινοτικού Συμβουλίου του χωριού μας ζήτησε από τον Πρόεδρο της Κοινότητας Θεόδωρο Νιτσιάκο να μας απαντήσει και να μας παρουσιάσει τα προβλήματα στις παρακάτω ερωτήσεις που αφορούν τα έργα που έγιναν αυτά που θα γίνουν στο χωριό μας και να τα παρουσιάσουμε από τις στήλες της εφημερίδας να ενημερώσουμε τους Αετομηλιτισιώτες.

= Συνέχεια στη 2η σελίδα =

Ευχαριστήριο

Η «Α» ευχαριστεί τον Θεόδωρο Νιτσιάκο για την ενίσχυση της εφημερίδας μας με το ποσό των πενήντα (50.000) χιλιάδων δραχμών.

Ομιλία του Βασ. Νιτσιάκου στις Βρυξέλλες

Ο συμπατριώτης μας καθηγητής Βασ. Νιτσιάκος μίλησε στις 23 Μαΐου στις Βρυξέλλες με θέμα: «Ο λαϊκός πολιτισμός της Ηπείρου και η Ευρωπαϊκή Ενοποίηση». Η ομιλία έγινε στα πλαίσια των προσυνεδριακών διαδικασιών του 5ου Παγκόσμιου Πανεπιστημιακού Συνεδρίου που έλαβε χώρα στο Ευρωκοι- = Συνέχεια στην 5η σελίδα =

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Η Κοινότητα και η Εκκλησιαστική Επιτροπή της Αετομηλίτσας ευχαριστούμε την κ. Σοφία Ζαρκάδα - Ξενακή για τη μεγάλη της προσφορά προς την εκκλησία της Παναγίας, που ανέρχεται στο ποσό των 450.000 δρχ.

ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΙΩΤΕΣ
όπου και αν βρίσκεστε ελάτε στην Αετομηλίτσα στις 15 Αυγούστου. ΣΑΣ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΝ ΕΚΠΛΗΞΕΙΣ

Αγαπητέ πατριώτη!
Αγόρασε και συ το βιβλίο «Ω ΛΕΛΕ» του Β. Νιτσιάκου. Προώθησέ το και σ' άλλον. Αν υπάρξουν έσοδα από την πώλησή του θα διατεθούν για πολιτιστικούς σκοπούς.

Ευχαριστούμε το Δ.Σ. Λάρισας

Συνέντευξη του Προέδρου της Κοινότητας κ. Θεοδώρου Νιτσιάκου στην εφημερίδα μας

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Κύριε Πρόεδρε στην εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» της Λάρισας στις 12 Ιουλίου 1991 είχα παρουσιάσει με δημοσίευσμά μου το συνδυασμό σας με τίτλο «Η Ομόνοια εγγυάται την πρόοδο του χωριού» και υπότιτλο «Ένα μοναδικό και υπερκομματικό ψηφοδέλτιο διεκδικεί (τυπικά) την κοινοτική αρχή και (ουσιαστικά) την αναβάθμιση του χωριού μας».

ΕΡΩΤΗΣΗ: Η Ομόνοια του συνδυασμού σας στα δυο χρόνια σας βοήθησε στο έργο σας ή βρήκατε ορισμένα μικροεμπόδια στην άσκηση της εξουσίας από προσωπικές αντιπάθειες που συχνά συμβαίνουν στα Κοινοτικά Συμβούλια ακόμη και στα υπερκομματικά;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Η συγκρότηση του ενωτικού συνδυασμού μας με έμβλημα την «Ομόνοια» στις παραμονές των εκλογών του 1991, ήταν απόρροια μιας αδυσώπητης πραγματικότητας. Τα πολλά και μεγάλα προβλήματα που με το χρόνο συσσωρεύθηκαν στο χωριό και τα οποία διογκώθηκαν από τη μαζική επάνοδο των Αετομηνιτιστών στο χωριό τους και την έντονη ανοικοδόμηση που τη συνόδευσε. Αυτή τη θλιβερή πραγματικότητα που με σαφήνεια και πληρότητα, περιγράψατε στο δημοσίευσμά σας τις παραμονές των εκλογών στην εφημερίδα «Ελευθερία» της Λάρισας τη ζούσαν με έντονο σκεπτικισμό και προβληματισμό όλοι οι Αετομηνιτιστές και πολύ περισσότερο οι σημερινοί μου συνεργάτες στην κοινοτική αρχή, καθόλα έμπειροι στα κοινοτικά πράγματα λόγω μακρόχρονης θητείας σ' αυτά.

Αυτή η βαθιά γνώση της πραγματικότητας από τους κοινοτικούς μου συμβούλους ήταν η αφετηρία της ενωτικής προσπάθειας η οποία με μοχλό τους φορείς του χωριού: συλλόγους, εφημερίδα κλπ., είχε σαν καρπό το ενωτικό ψηφοδέλτιο το οποίο περιβλήθηκε με το έμβλημα της «Ομόνοιας» και του οποίου κλήθηκε να ηγηθώ. Μετά από έντονο προβληματισμό και πάλη με τον εαυτό μου, όπου πρωταγωνιστές της αντιπαράθεσης ήταν η λογική και το συναίσθημα, αποδέχτηκα τελικά τις σχετικές προτάσεις, υποδουλώνοντας τη λογική στο συναίσθημα.

Σήμερα, μετά από δύο σχεδόν χρόνια εμπειρίας, μπορώ να πω ότι δικαίωθηκε η επικράτηση του συναίσθηματος επί της λογικής και ότι το έμβλημα της «Ομόνοιας» από καταρχήν τυπικό που τότε εξέφραζε κάποιες ευχές και κάποιες ελπίδες, μετατράπηκε σε έμβλημα ουσίας. Αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της κοινοτικής συμπεριφοράς η σύμπτωση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Είναι καθολική πιστεύω η εκτίμηση ότι μόνον έτσι η ανα-

βάθμιση του χωριού θα μπει σε κάποιον δρόμο, ότι το αντίθετο θα αποτελούσε πλέον ανεπίτρεπτη φιλολογία και πολυτέλεια με οδυνηρές για την πορεία του χωριού συνέπειες.

Είναι φυσικό και ανθρώπινο να υπάρχουν προσωπικές διαφορές (δεν είμαστε εξάλλου καμιά κοινωνία αγέλων). Θα ήταν όμως αδιανόητο σήμερα οι διαφορές αυτές να βγουν απ' την αυλή του καθενός και να μπουν συνειδητά ή ασυνείδητα στο χώρο της συνεδρίασης του κοινοτικού συμβουλίου.

Η στεγανότητα της κοινοτικής συμπεριφοράς από τέτοιου είδους επιρροές είναι απολύτως διασφαλισμένη τόσο από το υψηλό συναίσθημα ευθύνης όλων ανεξαιρέτως των κοινοτικών συμβούλων όσο και από την ελπίδα και λαχτάρα των απανταχού συγχωριανών μας για μια νέα Αετομηνιτιστική την οποία κανείς δεν δικαιούται και δεν μπορεί ούτε να αγνοήσει, ούτε να προδώσει, ούτε να θυσιάσει στο βωμό της οποιασδήποτε σκοπιμότητας.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Το μοναδικό κριτήριο επιλογής των υποψηφίων συμβούλων ήταν η εκπροσώπηση των περιοχών που παραχειμάζουν οι Αετομηνιτιστίες. Πόσο σας βοήθησε αυτή η επιλογή σας ή και πόσο ήταν αρνητική;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Βασικό οπωσδήποτε κριτήριο επιλογής των υποψηφίων συμβούλων υπήρξε η εκπροσώπηση των περιοχών που παραχειμάζουν οι Αετομηνιτιστίες. Ολοφάνερο πλεονέκτημα αυτής της σύνθεσης του Δ.Σ. αποτελεί το γεγονός ότι στην κοινοτική αρχή ακούγεται η φωνή της κοινής γνώμης από όλα τα χειμαδιά και αντίστροφα φθάνουν πιο εύκολα στην κοινή γνώμη αυτών οι αποφάσεις του κοινοτικού συμβουλίου. Μειονέκτημα αλλά όχι σοβαρό αυτής της σύνθεσης είναι η δυσκολία πραγματοποίησης των συμβουλίων σε πλήρη απαρτία τη χειμερινή περίοδο.

Αυτοί που τότε εξέφραζαν την κοινή γνώμη και δούλεψαν για τον ενωτικό συνδυασμό πιστεύω ότι επιθυμούσαν και πέτυχαν τη συμμετοχή σ' αυτόν άξιων και έμπειρων στο κοινοτικά συγχωριανών μας.

Φαίνεται όμως σήμερα ότι κάποιο κενό υπάρχει στη σύνθεση του Δ.Σ. που έχει σχέση με την απουσία εκπροσώπου του Κάτου Μαχαλά. Και επειδή κάποια παράπονα εκφράστηκαν από αυτές τις γειτονιές έστω υπό μορφή ψιθύρων ότι το Συμβούλιο μεροληπτεί υπέρ του Πάνω Μαχαλά, θα ήθελα να τους πω ότι το ότι κάποια έργα ξεκίνησαν από τον Πάνω Μαχαλά δεν είχε καμιά σχέση με την απουσία στο Δ.Σ. εκπροσώπου του Κάτω Μαχαλά και να τους βεβαιώσω ότι σύντομα η φροντίδα της κοινοτικής αρχής θα μεταφερθεί στη γειτονιά τους.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που σας απασχόλησε ήταν η ασφαλιτόστρωση του δρόμου για το χωριό. Μέχρι σήμερα έγινε σχεδόν το ένα τρίτον της απόστασης. Πιστεύετε με τα σημερινά δεδομένα μέσα στα δύο προσεχή χρόνια θα ενωθεί με την πλατεία του χωριού μας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Αυτό που μπορώ αυτή τη στιγμή να πω προς τους χωριανούς μου για το τόσο σοβαρό και καθοριστικό για το μέλλον του χωριού πρόβλημα, είναι το γεγονός της ένταξης της ασφαλιτόστρωσης του δρόμου στο Β' Πακέτιο Ντελόρ. Γίνονται προσπάθειες οι οποίες ελπίζω να καρποφορήσουν να εξασφαλισθεί για φέτος κάποια σοβαρή πίστωση για συνέχιση της ασφαλιτόστρωσης. Αυτό θα εξαρτηθεί από το πόσο νωρίς θα 'ρθουν πιστώσεις στη Νομαρχία φέτος. Περιμένουμε και το παρακολουθούμε στενά μέσα στον Ιούλιο να έχουν έρθει πιστώσεις για να διεκδικήσουμε το μερίδιό μας.

Θεωρώ όμως υπερβολικά αισιόδοξο όχι όμως ακατόρθωτο το όραμα της εντός διετίας αποπεράτωσης του δρόμου.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Η Αετομηνιτιστική είναι η κοινότητα με τη μεγαλύτερη κτηνοτροφία στην επαρχία Κόνιτσας, ίσως και του Νομού Ιωαννίνων, χρηματοδοτείται ανάλογα από τα διάφορα ταμεία της Ε.Ο.Κ. αλλά και από τους εθνικούς πόρους για βελτίωση βοσκοτόπων και οδοποιίας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Το χωριό μας εξασφάλισε στον τομέα της βελτίωσης βοσκοτόπων για δεύτερη χρονιά κονδύλια ανάλογα του μέλλοντος της πληθυσμού. Δυστυχώς δεν είναι δυνατόν να διεκδικήσουμε από την πολιτεία αυτά που τόσα χρόνια μας χρώστανε.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Υπάρχει καλή συνεργασία μεταξύ Κοινότητας - Δασαρχείου Κόνιτσας και Επιθεώρησης Δασών Ιωαννίνων για καλύτερη προώθηση των έργων δασικής οδοποιίας για την καλύτερη εκμετάλλευση του δάσους αφού ένας μεγάλος αριθμός Αετομηνιτιστιών εργάζονται ως υλοτόμοι;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Η Αετομηνιτιστική έχει έναν από τους με-

γαλύτερους Δασικούς Συνεταιρισμούς του νομού μας με 130 ενεργά μέλη. Πέρα από την εκμετάλλευση του δάσους που είναι αντικείμενο αρμοδιότητας των δασικών υπηρεσιών, μας απασχολεί ένα άλλο σοβαρό πρόβλημα αρμοδιότητας των ίδιων υπηρεσιών. Η Αετομηνιτιστική είναι χειμαρρόπληκτη περιοχή με έντονα φαινόμενα διαβρώσεων και κατολισθήσεων. Οι τρεις χείμαρροι Ασπρόλακος, Μαυρόλακος και Μισουλάκια, απειλούν άμεσα την υπόσταση του χωριού. Σαν έργο υψηλής σπουδαιότητας και αμέσως ανάγκης, αρμοδιότητας δασικών υπηρεσιών θεωρούνται και έχουν προγραμματισθεί έργα διευθέτησης επιφανειακών νερών του οικισμού της Αετομηνιτιστικής, διάφορα φράγματα και έργα αναδασώσεων. Από το συνολικό πρόγραμμα δασικών έργων του Νομού που θα φτάσει φέτος τα 700 εκατομ. υπολογίσαμε στην Αετομηνιτιστική να διατεθούν περίπου 30 εκατομμύρια. Όπως καταλαβαίνετε, κάτι τέτοιο μόνον με μια άριστη συνεργασία με τις αντίστοιχες υπηρεσίες μπορούσε να επιτευχθεί.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Τα υπάρχοντα οικοπέδα είναι αρκετά για να καλύψουν τις ανάγκες των κατοίκων του χωριού μας ή θα υπάρξει πρόβλημα έλλειψης οικοπέδων και πώς σκέπτεστε να το αντιμετωπίσετε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Δεν βλέπω ότι υπάρχει άμεσο πρόβλημα οικοπέδων. Αν η ζήτηση ξεπεράσει τα σημερινά χωροταξικά όρια που καθορίστηκαν, τότε θα αναζητηθούν νέα οικοπέδα νοτίως του χωριού και μέχρι τον Μπισφύνια. Είναι μια περιοχή αρκετά όμορφη και με σταθερό υπέδαφος. Είναι όμως κάτι που θα απασχολήσει μελλοντικές κοινοτικές αρχές.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Το Συμβούλιο δίνει προτεραιότητα στο αποκευτικό δίκτυο διότι λόγοι υγείας και καλαισθησίας του οικισμού το επιβάλλουν, μήπως βρίσκατε εμπόδια;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Το αποκευτικό αποτελεί το μεγαλύτερο νοσοκέφαλο για το Κοινοτικό Συμβούλιο με τριπλή διάσταση. Το επιβάλλουν τόσο λόγοι υγείας και καλαισθησίας, όσο και λόγοι προστασίας από κατολισθήσεις. Θα πρέπει τα νερά από κουζίνες και τα μπάνια των σπιτιών με ευθύνη των κατοίκων και με βοήθεια της Κοινότητας να παρακετευθούν με κλειστό αγωγό στο κεντρικό αυλάκι της βρύσης. Σχεδιάζουμε το τιμμεντάρισμα στο κεντρικό αυλάκι από τη βρύση μέχρι αρκετά κάτω από το χωριό που θα συνδυαστεί με αποστραγγιστικά έργα στο κάτω μέρος του χωριού στις «Μουσιτάρες».

Θα χρειασθούν δύο ή τρεις ακόμα κεντρικοί αγωγοί οι οποίοι θα ενώνονται με το κεντρικό αυλάκι. Θα χρειασθεί όμως πέρα από ο,τιδήποτε άλλο η συνεργασία όλων των κατοίκων για να πάψουν τα νερά του ενός σπιτιού να βγαίνουν στην αυλή του άλλου.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πιστεύετε οι Σύλλογοι Θεσσαλονίκης και Λάρισας προβάλλουν την Αετομηνιτιστική ή μήπως κάπου υστερούν;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Η συμβολή των δύο συλλόγων στην αναβάθμιση της Αετομηνιτιστικής υπήρξε τεράστια. Αποτελούν = Συνέχεια στην 3η σελίδα =

ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

«ΣΚΑΠΕΡΔΕΙΟΣ ΑΓΟΡΑ»
ΚΑΣΤΟΡΙΑ - ΤΗΛ. 0467 - 22816

ΤΕΧΝΟΠΟΜΩΝΙΚΗ Ο.Ε.

ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΕΛΗΣ ΑΡΣΕΝΗΣ
ΜΠΑΛΤΙΝΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ
ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΕΛΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ
Αποκλειστικοί αντιπρόσωποι
στους πομώνες ΚΑΖΗ
Οδός ΒΟΛΟΥ 104 - ΤΗΛ. 282958 - ΛΑΡΙΣΑ

ΦΥΤΩΡΙΑ Κ. ΚΑΡΑΤΖΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΗΛΕΓΜΕΝΑ
ΜΑΝΔΗΛΑΡΑ 9 - ΛΑΡΙΣΑ
ΤΗΛ. 257345 και 251915

Ροδακινιές, Μηλιές
Καρυδιές νάνες
κλπ. καρποφόρα

ΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ
Αρχιτέκτων μηχανικός
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΕΛΛΙΟΣ
Πολιτικός Μηχανικός
ΜΕΛΕΤΕΣ - ΕΠΙΒΛΕΨΕΙΣ -
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΕΙΣ
Παπαθανασίου 22 - Άργος Ορεστικό
ΤΗΛ. 41223 και 42163

HOTEL «MARILENA»
Θ. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ
ΤΗΛ. (0661) 93981 - 82 - 83 - 84
FAX 93889 - ΚΕΡΚΥΡΑ

Οι Βλάχοι της Βορ. Ηπείρου είναι Έλληνες

• Δημοσιεύουμε αυτό το άρθρο από την εφημερίδα «ΠΡΑΙΑ ΣΑΜΑΡΙΝΑ» με σκοπό να ευαισθητοποιηθούν η Κοινότητα και οι Σύλλογοι για παρόμοιες ενέργειες και νομίζουμε μια τέτοια επίσκεψη αποκτά εκτός της γνωριμίας με τους γείτονες Έλληνες Χριστιανούς Ορθόδοξους και εθνική σημασία.

την πίστη.

Με μεγάλη ικανοποίηση διαπιστώσαμε το υψηλό θρησκευτικό φρόνημα του σταυρωμένου αυτού λαού. Ιδιαίτερα μας εντυπωσίασαν δύο περιστατικά, που δείχνουν πως η θρησκευτική πίστη είναι ζωντανή κάτω και από τις πιο αντίξοες εξωτερικές συνθήκες.

Όπως μας πληροφόρησαν οι κάτοικοι, πριν ένα περίπου μήνα, επισκέφθηκε τη Σελενίτσα ο Καρδινάλιος της Αυλώνας συνοδευόμενος από ιταλική αντιπροσωπεία. Τους υποσχέθηκε γενναία ανθρωπιστική βοήθεια, με την προϋπόθεση τριάντα ορθόδοξοι κάτοικοι της πόλης να απασθθούν το καθολικό δόγμα. Η απάντηση όμως του υπερήφανου αυτού λαού υπήρξε αντάξια της μεγάλης του ιστορίας: «Φτωχοί είμαστε και έχουμε ανάγκη βοήθειας. Την πίστη μας όμως δεν την πουλάμε. Αν θέλετε σαν άνθρωποι βοηθήστε μας. Αλλιώς φύγετε από εδώ».

Όταν στις 4 Απριλίου με αφορμή το Παγκόσμιο Συνέδριο Βλάχων που έγινε στα Τίρανα επισκεφθήκαμε για πρώτη φορά τη Σελενίτσα, το πρώτο αίτημα των κατοίκων ήταν η ανοικοδόμηση της γκρεμισμένης εκκλησίας του αγίου Αθανασίου. Είναι πολύ συγκινητικά τα λόγια που μας είπαν: «Το να μας φέρετε λίγα δέματα με τρόφιμα, δεν μας λύνετε το πρόβλημα. Πάλι θα πεινάσουμε. Θέλουμε να μας ξαναχτίσετε την εκκλησία του

χωριού, που τη γκρέμισαν οι αντίχριστοι. Αλλά πρέπει να ξέρετε πως τα επτά άτομα που πρωτοστάτησαν στο γκρέμισμα της εκκλησίας είχαν οικτρό τέλος. Οι έξι άνδρες σκοτώθηκαν και η έβδομη γυναίκα τρελάθηκε. Ο άγιος Αθανάσιος είναι πολύ θαυματουργός».

Εκτός από τα οικοδομικά υλικά και τα εκκλησιαστικά αντικείμενα, διανεμήθηκαν λαμπάδες και βαφές για τα κόκκινα αυγά του Πάσχα.

Η επίσκεψή μας στη μικρή αυτή πόλη της Βορ. Ηπείρου είχε και εθνική σημασία, καθώς εκεί εδρεύει η παναλβανική οργάνωση Βλάχων, την οποία επιχειρεί ανεπιτυχώς να προσεταιρισθεί η ρουμανική προπαγάνδα.

Οι Βλάχοι της Β. Ηπείρου διακήρυξαν πανηγυρικά πως είναι Έλληνες χριστιανοί ορθόδοξοι και ως Έλληνες επιθυμούν να αντιμετωπίζονται από την ελληνική κυβέρνηση και την πρεσβεία μας στα Τίρανα.

ΜΙΧ. Γ. ΤΡΙΤΟΣ

Κοιτίξ

Όποιος αναγνωρίσει τα πρόσωπα της φωτογραφίας που είναι όλοι Ντενισκιώτες, εξασφαλίζει επί ένα χρόνο δωρεάν την εφημερίδα μας.

Σημείωση: Η φωτογραφία εστάλη από το συγγραφέα μας Αριστοτέλη Μπόνη που διαμένει μόνιμα στο Βουκουρέστι. Η φωτογραφία είναι τραβηγμένη στο Ντένισκο το καλοκαίρι του 1932.

Εκδόσεις

= Συνέχεια από την 1η σελίδα =

το δούμε σε λίγες μέρες.

Συγχαρητήρια να πούμε στο συγγραφέα μετά την έκδοση του βιβλίου.

Στο Δ.Σ. όμως του Συλλόγου Λάρισας αξίζουν διπλά και τριπλά συγχαρητήρια, γιατί αγωνίζεται από την ίδρυσή του για την προβολή, την ενίσχυση και την ανάπτυξη του χωριού και την πνευματική ανάταση των χωριανών.

Εμείς θα το ξανατονίσουμε πάλι.

ΧΡΕΟΣ ΟΛΩΝ ΜΑΣ και ν' αγοράσουμε από ένα βιβλίο και να το διακινήσουμε, γιατί όπως μας τόνισε ο συμπατριώτης μας καθηγητής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Β. Νιτσιάκος, το έργο του ξεκινάμε επίκεντρο το χωριό μας και επεκτείνεται στον ευρύτερο ελληνικό χώρο.

Συνέντευξη του Προέδρου της Κοινότητας κ. Θεοδώρου Νιτσιάκου στην εφημερίδα μας

Συνέχεια από τη 2η σελίδα
καταρχήν το θερμοκήπιο όπου βλασταίνει και γιγαντώνεται η αγάπη των απανταχού χωριανών μας για το χωριό, είναι το κύτταρο που κρατά αναλλοίωτη και ολοζώντανη την παράδοση και τα έθιμα της πατρίδας μας. Είναι η πιο δυνατή φωνή της Αετομηλιτίσας σε κάθε γωνιά της Ελλάδας.

Από κει ξεκινά το πάντρεμα της παράδοσης με τις καινούριες ανάγκες του χωριού και το οποίο μεταφράζεται σε ιδέες και προτάσεις για τα προβλήματα του χωριού και σε ενεργό συμμετοχή στην επίλυσή τους.

Είναι τόσο σημαντική και ουσιαστική η παρουσία των δύο Συλλόγων στη διαμόρφωση του μέλλοντος του χωριού μας που αλιμονό μας αν υποστούλουν τις σημαίες τους.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πολλές φορές η εφημερίδα ασκεί κριτική, όχι μόνο στον Πρόεδρο αλλά σε όλους που ασκούν κάποια εξουσία στο χωριό μας, πάντα καλοπροαίρετα, χωρίς προσωπικές εμπάθειες, αυτό σας ενοχλεί;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Με ενοχλεί όταν μέσα από τις γραμμές της εφημερίδας πλέκεται το εγκώμιο του Προέδρου και ζήτησα από τους ιδύνοντες περισσότερο μέτρο. Η καλόπιστη κριτική είναι και αναγκαία και ευπρόσδεκτη. Θα ήθελα όμως πάνω σ' αυτό να κάνω κάποια αυτοκριτική. Όλοι σ' αυτό το χωριό είτε μετέχουν ενεργά στις αποφάσεις που έχουν σχέση με την πορεία του χωριού είτε παρακολουθούν από κοντά και με έντονο ενδιαφέρον τα προβλήματα του νοιάζονται και πονάνε πραγματικά γι' αυτόν τον τόπο. Αυτό το έζησα σε όλη του την έκταση τα δύο αυτά χρόνια της θητείας μου. Έζησα όμως παράλληλα και κάτι άλλο, που σηματοδοτεί μια όχι και τόσο ευχάριστη πραγματικότητα.

Δεν αρκεί να νοιάζεται, να πονάει και να θέλει κανείς να προσφέρει στο χωριό. Χρειάζεται κατά κύριο λόγο να μπορεί και δυστυχώς τόσο εγώ όσο και οι περισσότεροι από τους συνεργάτες μου τον περισσότερο χρόνο βρισκόμαστε μακριά από το χωριό.

Αν σ' αυτό το μειονέκτημα προσθέσουμε και το μικρό χρονικό διάστημα που το χωριό μας προσφέρεται για έργα λόγου καιρικών συνθηκών και υψομέτρου, τότε καταλαβαίνετε, το πρόβλημα γίνεται σοβαρότερο. Μ' αυτή τη σοβαρότητα ενός υπαρκτού προβλήματος ζητάμε επείγουσα στην κριτική των συγχωριανών μας.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Και μια αυστηρά προσωπική ερώτηση. Οι πληροφορίες από το Γιαννιώτικο χωριό μας λένε ότι δεν θα σας έχουμε στο επόμενο Κοινοτικό Συμβούλιο, διότι σκοπεύετε στο Εθνικό Κοινοβούλιο. Η απάντησή σας για την ε-

φημερίδα μας δεν είναι υποχρεωτική, αν θέλετε απαντάτε, αν θέλετε όχι...

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Όλα τα σχετικά περί βλέψεών μου στο Εθνικό Κοινοβούλιο αποτελούν φημολογίες, που για όσους με ζουν από κοντά, φαίνονται παντελώς αστεία. Είμαι ένα άτομο τόσο φορτωμένο επαγγελματικά σε δραστηριότητες που είναι αδύνατο να εκχωρηθώ σε τρίτους και κατά συνέπεια είναι αδιανόητο κάτι τέτοιο.

Ποτέ δεν πίστευα και πολύ περισσότερο σήμερα ότι ένας επιχειρηματίας μπορεί να παραμείνει επιχειρηματίας με παράλληλη θητεία στη Βουλή. Αν πάντως μπορούσα να ασχοληθώ κάποτε ενεργότερα με τα κοινά, να είστε σίγουροι ότι θα ήμουν ευτυχής να το κάνω αυτό στο χωριό μου.

ΤΕΛΟΣ, η εφημερίδα μας αισθάνεται την υποχρέωση να σας συγχαρεί εσάς, τους άξιους συνεργάτες και το Γραμματέα της Κοινότητας για το έργο που παρουσιάσατε στο χωριό μας και να είστε βέβαιοι ότι πάντα θα προβάλλουμε το έργο σας, όχι με κολακίες αλλά με τη δέουσα κριτική πάντα καλόπιστη.

Κύριε Πρόεδρε, αν έχετε κάτι να προσθέσετε, που μας διέφυγε, σχετικά με το χωριό μας οι στήλες της εφημερίδας μας είναι πάντα φιλόξενες για όλους, πολύ δε περισσότερο για τον πρώτο πολίτη του χωριού μας.

Τέλος, οι κρίσεις για την εφημερίδα μας θα σας παρακαλέσουμε να είναι επιεικές διότι οι συντάκτες δεν είναι επαγγελματίες δημοσιογράφοι.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ήθελα να σας ευχαριστήσω που μου κάνατε την τιμή και μου δώσατε την ευκαιρία να επικοινωνήσω μέσω της εφημερίδας με τους συγχωριανούς μας και να σας συγχαρώ για την τόσο αξιόλογη δουλειά που κάνετε εσείς οι άνθρωποι της εφημερίδας, που πραγματικά κάνετε τους απανταχού Αετομηλιτισιώτες να αισθάνονται υπερήφανοι. Δε νομίζω ότι έχετε να ζηλέψετε τίποτα από τους επαγγελματίες δημοσιογράφους.

Σας ευχαριστώ.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΧΡΥΣΟΧΟΪΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΧΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ 121
ΤΗΛ. 220.765 - ΛΑΡΙΣΑ

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

- Οι Χρήστος - Αγγελική Νιτσιάκου προσφέρουν για τη μνήμη του πατέρα τους Ανδρέα 30.000 δρχ. για την ανέγερση της εκκλησίας «Αγιοι Απόστολοι».
- Ο Χρήστος Νιτσιάκος προσφέρει στην εφημερίδα «Α» μια φωτογραφική μηχανή.
- Για την εκκλησία ο Καλέσης Θεοχάρης 5.000 δρχ.
- Ο Σύλλογος Αετομηλιτισιωτών Λάρισας προσέφερε 24.000 δρχ. για τον εξοπλισμό του Ιατρείου του χωριού μας.

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟ
«ΝΤΕΛΙΣ»
ΚΩΝ. ΧΡ. ΚΑΡΑΤΖΙΟΥ
Καρδίτσας 24 - ΤΗΛ. 210361
ΛΑΡΙΣΑ

ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ
ΝΑΤΑΣΑ ΑΝΤΩΝΟΥΛΗ-ΠΑΠΠΑ
ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΥ 4 - 1ος ΟΡΟΦΟΣ
ΛΑΡΙΣΑ

ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ

Δύο επιστολές των κατοίκων του χωριού όπου διαμαρτύρονταν διότι κατά την απογραφή του 1905 οι Τούρκοι τους κατέγραψαν ως Βλαχ Οροδόξ και όχι ως Ρουμ Ορθόδοξ (Ελληνες).

Από το άρθρο της Δ. Γιαραλή - Παπαδοπούλου «Η ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΧΙΛΜΗ ΠΑΣΑ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ (1905)» Δωδώνη, 1978.

Η απογραφή του Χιλμή πασά στην Ήπειρο (1905)

137

των κατοίκων και έπαισα προς τον Καθολικισμό έγγραφο διαμαρτυρίας πόντων, έτηλεγράφησαν δε προς τον Βασιλέα Μονακίων και τον Οικουμενικό Πατριάρχη υπό το αυτό πνεύμα.

Εν τούτοις Βλαχών μετά της διαμαρτυρίας προς τον Γεν. Διοικητή και την Μητρόπολη εν Δοβού, Τεσσαρόν και έλλοθεν ότι εις τους διδομένους τελεγράμους δεν αναφέρεται ή ελληνική των κατοίκων έννοια αλλά μόνον ή λέξις χριστιανός και μετά την άπάντησιν ότι τοιαύτη είναι ή διαταγή, ελέδον παράπονον διατυπώσαι και βραβύς ή απογραφή εξακολουθεί, διότι ή Όσμάν - παοσίς ουτε έπιτρέπει ουτε άντιστα πάσαις εν μέρος των Άρχων, εξακολουθεί δε να τρέφω την// έπίδα ότι βίβη και ισάμια θα αναγράφωσι τή έπίσημα βιβλία της απογραφής.

Ελευθερίας
Ο Γεν. Πρόεδρος
Ν Γ Μπίτσος

συντάκτης β' (έντιγραφο)

Έγγραφο διαμαρτυρίας των κατοίκων του Δέντσιου προς τον Γενικό Διοικητή του Βασιλείου Μονακίων Χαΐμ Βέν Ερέντι, όπου περιγράφουν το βίαιο τρόπο με τον οποίο τους έγραψαν β λ α γ ο υ ς και παρακαλούν να άκουσώθ ή άνεπιθύμητη αυτή έγγραφη.

Προς την Α ΄Εξουχίτητα των Γενικών Διοικήτων του Βασιλείου Μονακίων Χαΐμ - Βένι Ερέντι μας

Έξι/ώτατε.

Οι βαρβαρικός ύποσημειώμενοι κάτοικοι του χωριού Δέντσιου του Καζέ Κολώνιας και θρησκευτικώς εις την Ίετήν Μητρόπολην Βελλές και Κονίτσι, υπαγόμενοι δε ής ταπεινής μας ταύτης καθιερωμένης τή ΄Υ. Έξουχίτητι ότι από αίωνος έμιαθα πιστοί και άρρωσμένοι ύπό την Α.Α. Μεγαλειότητος του Κρατιστάτου ήμών Άνακτος Σουλτάν - Άβδούλ - χαμίτ - χάν Α΄δέντιν ήμών και μετά έπίσης και άρρωσμένα τέκνα του Οικουμενικού Ρωμαιο Πατριάρχου, ότι από αίωνος εις την Έκκλησίαν μας, όπου καθημερινώς παρακαλούμεν τον Θεόν υπέρ των παινητων του Άνακτος ήμερων, εις το σχολείον,

έπισημότης ήρωσώσεως και εύγνωμοσύνης

Δέντσιου τή 13η Σεπτεμβρίου 1905
Της ΄Υαυτής Έξουχίτητος
Ταπεινός θεράπωντής
Οι κάτοικοι του χωριού

(Έπονται έκατόν (100) ύπογραφαί και ή μοναχική σφραγίς).

συντάκτης γ' (έντιγραφο)

Έγγραφο διαμαρτυρίας των κατοίκων του Δέντσιου προς τον Οικουμενικό Πατριάρχη ΄Υαυκάμ Γ', όπου έπίσης του περιγράφουν το βίαιο τρόπο έγγραφής των ως β λ α γ ο υ ς και τον παρακαλούν να φρονίσιν γιά την άκούσισ της άνέρρωστος αυτής έγγραφής.

Προς την Α Θ Παναγιώτητα τον Οικουμενικόν Πατριάρχη Κύριον Κύριον ΄Υαυκάμ τον Γεν τον τριεφέστατον ήμών και προσκυνητόν Δεσπότην.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Οι μετά βαρβαρικός σβασμού ύποσημειώμενοι κάτοικοι του χωριού Δέντσιου της Θεσσαύτου έπαρχίας Βελλές και Κονίτσι του Καζέ Κολώνιας του νομού Μονακίων δε ής ταπεινής μας ταύτης καθιερωμένης τή ΄Υαυτής θεοπάτερη και προσκυνητή ήμιν Παναγιώτητι ότι από αίωνος διατελούμεν πιστοί και άρρωσμένοι ύπό την Α.Α.Μ. του κρατιστάτου ήμών Άνακτος Σουλτάν Χαμίτ Χάν Α΄δέντιν ήμών και μετά έπίσης και άρρωσμένα τέκνα της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας, του Ρωμαιο Οικουμενικού Πατριαρχείου. Μολοντί δε άνέκαθεν σκεπτόμεν ελληνικών σφραγίσιν και έν τη Εκκλησίαι ως και εν έπίσημα τάς συναλλαγαις ήμών και προς τους άπεδημένους φίλους και συγγενείς χρώμεθα ή ελληνική φωνή και από αίωνος έομέν και διακρίτουμεν ήμάς αυτούς Ρωμαιοσ κατά την άρχαιότατον καθιερωμέν και χαρακτηρισμόν, καθ έν διακρίνεται από άνημενωσίτων χρώνων πάντες οι έρθόδοξοι χριστιανοί, οι ύπό την κραταίαν αλήθεια του Άνακτος διαβούσιν και ύπό την Πνευματικήν διακρίθουσαν του οικουμενικού Πατριαρχείου // ύπαγόμενοι, και δε ή του ύπαίους χαρακτηρισμού «Ροίμ έρθόδοξοι» ρερόμεθα έγγραφημένοι άνέκαθεν εν όλως τοις έπίσημαί έγγραφοις, και πάντοτε μετ' άγνακτικής και βέλους ήμιας άπεκρούσαμεν έντός και διαρρήδην τάς καταχθόνιας έκταλείς της Ρωμαιοσύνης Προκατήδης, εν τούτοις ούα ούλαμεν τίσι πιστά λόγους ή έπί της νέας απογραφής των κατοίκων έπιτροπή έβόουα προς τον σκοπόν τούτον και εις το χωριόν μας τή δε Ισταμένου μηνός έβόουα εν παντός τρόπου να έβόουα ήμάς, ίνα έγγραφόμεν Βλάχ έρθόδοξοί διαστρέφουα ούτω το άρχαιον καθιερόσ ή εν ήβήλωση τάς σκευήσας ήμών. Η ερμημένη έπιτροπή έπιούστος ήμιν την πρωτεύουσαν έρώτησιν εις ποίον Πατριαρχείον θέλομεν να υπαγόμεθα και άνηγόμεθα ήμιας εις το της Κωνσταντινουπόλεως διότι ει- μεθα Ροίμ έρθόδοξοί και άγνωρίζομεν το Ρωμαιοσ Πατριαρχείον Κωνσταντινουπόλεως και ότι εν' ουδενί λόγω στήρομεν να έγγραφόμεν Βλάχ. Η έπιτροπή βόουα ότι παρ' έλας τάς προσπάθειας αυτής, ήμιας έμμένομεν πιστοί εις το άρχαιον καθιερόσ το έπ' αίωνος έπίσημα άγνωρισμένοι παρ ής σβαστής Λύτωκατοροσύης ήμών Κυβερνήσεως και πάντως παρεγγύουα την νομοκρατείατην ταύτην πορείαν και εις τή πάτρια έμμόνη μας και έλλας καριστώα τή πρόγμια

«Τα Βαλκάνια είναι ένα απέραντο ναρκοπέδιο»!...

Οι άλλη συντηρητήσας με τον Α. Τζέκας (αριστερά), με την Βούλγα του Στ. Μπακούρα (έναντι)

Με τον τίτλο αυτό δημοσιεύτηκε στην «Ελευθερία» λάριας η συνέντευξη που πήρε ο συμπατριώτης μας Λεωνίδας Τζέκας από τον πρώην ηγέτη της Αλβανίας Ραμίζ Αλία. Μια σημαντική, όσο και ουσιώδη δημοσιο-

γραφική επιτυχία, που πάρθηκε με τη βοήθεια του Στέλιου Μπακούρα.

Ο Ραμίζ Αλία αναφέρθηκε στις σχέσεις Ελλάδας - Αλβανίας έθιξε το θέμα των Τσάμηδων και διατύπωσε τις ανησυχίες του για την έκρυθμη κατάσταση στα Βαλκάνια.

Ο άνθρωπος θα πρέπει να μεταχειρίζεται τα ζώα σαν τ' αδέρφια του.

ΔΙΣΚΟΙ - ΚΑΣΕΤΤΕΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ - ΒΙΝΤΕΟΛΗΨΕΙΣ
ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΣΚΟΥΠΡΑΣ
Καραϊσκάκη 3 - ΛΑΡΙΣΑ
ΤΗΛ. (041) 254974 - 252085

Ο γειτονικός Τύπος έγραψε:

Από τη «ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΦΟΥΡΚΑΣ», Μάρτιος 1993

ΑΟΜΜΑΤΟΙ;

Χαιρόμαστε ιδιαίτερα, γιατί οι γείτονές μας στην Αετομηλίτσα κατάφεραν να

ξασφαλίσουν μια πίστωση που εγγίζει τα 100 εκατομμύρια δραχμές για λύση των προβλημάτων του χωριού τους.

Καλό θα ήταν όμως κάποιοι κατά Νομαρχία μεριά να μη το παίξουν αόμματοι! μπροστά στα προβλήματα του πρώτου κτηνοτροφικού χωριού της περιοχής μας.

... ΚΑΙ ΚΟΥΦΟΙ...

Φαίνεται όμως ότι δεν το παίξουν μόνο 'αόμματοι' κάνουν και τους ... 'κουφούς'! και τους μουγγούς!

Ωρα λοιπόν να ... ξυπνήσουν τώρα που ... μοιράζονται τα κομμάτια της πίττας για έργα στο Ιομό μας.

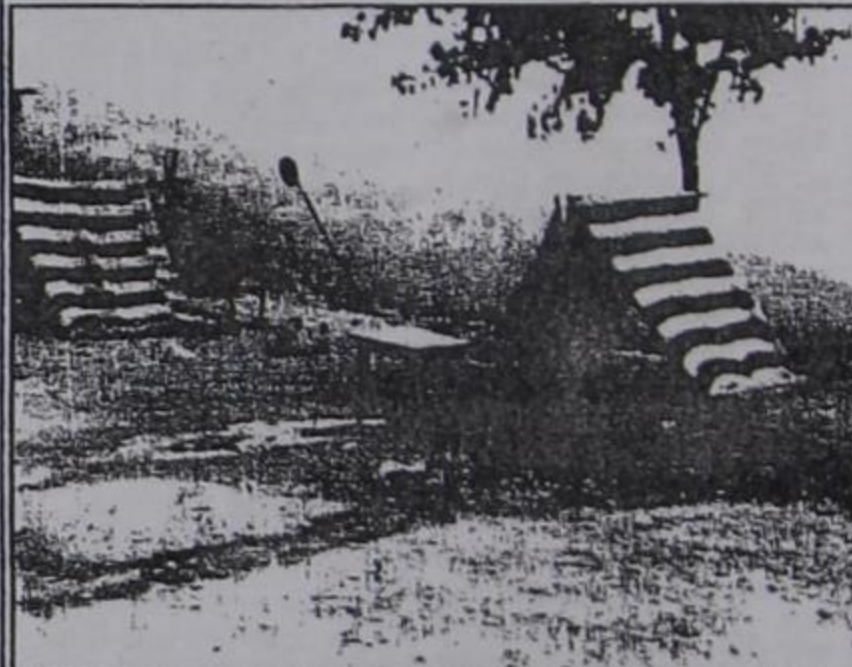
ΕΘΝΙΚΗ

Η ΠΡΩΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΡΑΝΙΚΑΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Δ/ΝΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ: ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΖΗ 31 - ΛΑΡΙΣΑ
ΤΗΛ. ΓΡΑΦΕΙΟΥ 253892 - ΤΗΛ. ΟΙΚΙΑΣ (0494) 61288

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ANTENNA STORY
Κατοσκευή - Επισκευή Κεραιών ΑΒΤΒΑ
ΜΕΛΕΤΕΣ - ΕΓΚΑΤΑΞΕΙΣ ΑΤΟΜΙΚΩΝ, ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ & ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΩΝ ΚΕΡΑΙΩΝ

A S T R A

☎ 331.793
924.648

ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ, ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ 42
Σ. ΣΚΑΤΕΡΔΑΣ - Α. ΒΥΖΑΡΕΛΗΣ

Το αγκόθι (Σκίνλου...)

Ευνοϊκός ο καιρός φέτος για τους συγχωριανούς μας κτηνοτρόφους που κατασκήνωσαν στην Κούλα λίγες μέρες πριν μπουν τα κοπάδια στα λιβάδια του χωριού. Χαιρόσουν να βλέπεις τα κοπάδια «στον τόπο» (πολύ το χορτάρι φέτος) και τους ανθρώπους να κάνουν ραχάτι και... κουτσομπολιό.

λα και σπίθα στα μάτια. Από χαρά. Λα λόκλου ανόστου γαρ. Ε, Χρυσάνθη και Λεμονιά;

Όλα καλά, όλα καλά, αλλά τις επόμενες μέρες μάς το χρωστούσε. Τουλούμια βροχή, «φέρτε» τα ρέματα κι ο δρόμος «άγιος ο Θεός». Στον Πρόεδρο, στον Πρόεδρο.

Μάθαμε ότι κάποιος φοβήθηκε και γύρισε πίσω. Ποιος ήταν άρα...

Όλα τα νέα του χειμώνα κυκλοφόρη-

Ιούλιος 1980. Ο μπάρμπα Μιχάλης Δεληγιάννης και ο Χρήστος Λάππας στην πλατεία του χωριού

σαν στην Κούλα. Τα μομπέτια καλά. Αλλά και το κουτσομπολιό στην πρώτη γραμμή. Όπως πάντοτε το Καλαμάκι τα πρωτεία. Για λεπτομέρειες ρωτήστε κάποιους ηλικιωμένους άνδρες απ' το Ναφακλάρι. Ναι καλά... ακούσατε άνδρες, όχι γυναίκες.

Και για να λέμε και του στραβού το δίκαιο, το Καλαμάκι έχει κουτσομπολιό επειδή είναι ζωντανό χωριό. Έχει καλαμπαλίκι, που λένε.

Καλαμακιώτες, μην ακούτε αυτούς από το Πουρνάρι και το Μουσαλάρι, σας ζηλεύουν...

Διαολική σύμπτωση αλλά και το άλλο παράξενο στα κονάκια της Κούλας στο Καλαμάκι μας παρέπεμψε. Ανάμεσα λοιπόν στις στρουγγικές ξεχώριζε μια για τις πολύχρωμες και πρωτότυπες λινάτσες της. Πλησιάσαμε από περιέργεια. Τι να δούμε. «Ούτε ΠΑ.ΣΟ.Κ. ούτε ΔΕΞΙΑ, ΣΥΝΑΣΠΙΜΟΣ της Αριστεράς και της Προόδου». Μωρέ μπράβο Καλαμάκι, είπαμε. Και στην πολιτική πρώτο... (Ακρως εμπιστευτικό: Το αφεντικό είναι ακραιφνής Δεξιός, αλλά η ευκολία βλέπετε. Κι εκείνος ο ανεψιός. Αχ, αχ...)

Και λίγο Πουρνάρι. Πρέπει να παραδεχτούμε ότι είναι η πιο ωραία παρτά. Όλο χαμόγε-

γε; Και κάποιος άλλος κοιμήθηκε συν γυναιξί και τέκνοις στο ποτάμι...

Ο Θεός πάντως φαίνεται ότι ευχαριστιέται μ' αυτούς που πάνε πρώτοι στο χωριό και θυμώνει μ' εκείνους που αργούν. Γι' αυτό και το κισμέτι της Παρασκευής - Σαββάτου 4-5 Ιουνίου.

Με αφορμή το κουτσομπολιό στην Κούλα φέτος η «Α» σκέφτηκε να καθιρώσει ένα θραβείο μεγαλύτερου κουτσομπολιού άντρα. Ποιος θα το πάρει λέτε;

Από τη Ρουμανία στο Αντένισκο. Ο μικρότερος κάτοικος της Αετομηλίτσας είναι η κορούλα του Βασιλείου και της Λίτσας Φερφέλη που πρόσφατα γράφτηκε στα μητρώα της Κοινότητας και μάλιστα απ' τη Ρουμανία όπου βρίσκονται οι γονείς τους για δουλειές.

Τον Ιούνιο του 1990 η εφημερίδα μας στο 14ο φύλλο πρόβαλε στην πρώτη της σελίδα με μεγάλη γράμματα: «ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ - ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ Η ΑΕΡΟΛΙΠΑΝΣΗ». Φέτος όμως δεν ισχύει αυτό (πολύ το χορτάρι φέτος) εξαιτίας των πολλών βροχών. Κατά γενική ομολογία φέτος έχουμε πάρα πολλά χόρτα που όχι μόνον επαρκούν για βοσκή, αλλά χαιρείται το μάτι σου με την ατέλειωτη πρασινάδα.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΧΡΟΝΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ - ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΙΣ ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΟΥΣ

= Συνέχεια από την 1η σελίδα =
οπάθειες και θυσίες ώστε να φτάσει σήμερα στο σημείο να είναι ο πόλος έλξης των απανταχού συμπατριωτών.

Με την ανάληψη των καθηκόντων εδώ και δύο χρόνια από το κοινοτικό συμβούλιο που προήλθε απ' το μοναδικό και υπερκομματικό συνδυασμό των τελευταίων εκλογών άρχισαν και εκτελούνται ένα-ένα όλα τα πιο μεγάλα έργα ακόμη και εκείνα που ίσως αποτελούσαν «όνειρο απατηλό» πριν από λίγα χρόνια.

Έτσι λοιπόν, φέτος μπήκαμε στη ΔΕΥΤΕΡΗ ΧΡΟΝΙΑ της μεγάλης ανάπτυξης αλλά οι απαιτήσεις του χωριού γίνονται ακόμη μεγαλύτερες.

Έργα ξεκίνησαν και πρέπει να τελειώσουν, άλλα προγραμματίστηκαν και σύντομα θα αρχίσουν και τέλος έργα που πρέπει σύντομα να σχεδιαστούν.

Στην Κοινότητα και κυρίως στον Πρόεδρο πέφτουν και οι περισσότερες ευθύνες για την ανάπτυξη του χωριού μια και αυτός έχει αναλάβει τις τύχες του.

Όμως και οι άλλοι φορείς πρέπει να δώσουν δυναμικά το παρόν και να κάνουν έντονη την παρουσία τους στη φάση αυτή που θα μείνει και ιστορική.

Το έχουμε γράψει και τονίσει επανειλημμένα στα προηγούμενα φύλλα της «Α» ότι ύστερα από λίγα χρόνια ο κόσμος δικαιολογημένα θα κατηγορήσει τους φορείς εκείνους του χωριού που θα μείνουν έξω απ' το χορό της ανάπτυξης.

Πολλοί καθώς και οι άλλοι φορείς, κυρίως όμως οι πρώτοι, δεν πρέπει να περιορίζονται στους χειμωιάτικους χορούς και στις καλοκαιρινές εκδηλώσεις. Πρέπει οπωσδήποτε ν' αναλάβουν και τα τόσα άλλα εξωραϊστικά έργα, που παράλληλα με τα έργα ανάπτυξης, είναι εξίσου απαραίτητα στο χωριό:

- Παιδική χαρά, φραγμένα δέντρα και καθαριότητα, είναι μερικές απ' τις φροντίδες που ανήκουν αποκλειστικά στους συλλόγους.

Επίσης στις υποχρεώσεις των συλλόγων είναι και η συντήρηση των διαφόρων έργων που από αυτούς έχουν γίνει μέχρι τώρα.

Αλλά οι σύλλογοι μας δεν πρέπει να παραλείνουν στα παραπάνω. Πρέπει να προχωρήσουν παράλληλα με την Κοινότητα και ν' αναλάβουν μόνοι τους ή σε συνεργασία με ταξύ τους και με τους άλλους φορείς την κατασκευή πολλών μικρών έργων που είναι απαραίτητα να γίνουν.

Όλοι οι χώροι που μέχρι τώρα διαφυλάχτηκαν και δεν έχουν γίνει οικόπεδα πρέπει σιγά-σιγά να μετατραπούν σε μικρές πλατείες ή παρκάκια με παγκάκια

κλπ. ή και σε γειτονικούς χώρους παρκαρίσματος αυτοκινήτων.

Οι γέφυρες στη Μισουλάρια και στο μαύρο ρέμα πρέπει να αποκτήσουν και προστατευτικά κάγκελα για λόγους ασφαλείας αλλά και για εξωραϊστικούς λόγους.

Ο κεντρικός δρόμος απ' τον Άγιο Νικόλαο μέχρι και τη Σιρίνια πρέπει κατά διαστήματα να αποκτήσει δεντράκια και παγκάκια.

Όλα τα παραπάνω μαζί με τα τόσα άλλα προβλήματα του χωριού μπορούν να υιοθετηθούν και να λυθούν απ' τους συλλόγους μας οι οποίοι και τα χρήματα διαθέτουν αλλά κυρίως επειδή απ' τα καταστατικά τους είναι επιφορτισμένοι με τέτοιου είδους έργα στο χωριό.

Επίσης ο Δασικός και ο Κτηνοτροφικός Συνεταιρισμός πρέπει να συμβάλουν ποικιλοτρόπως και να βοηθήσουν όσο γίνεται, γιατί στο κάτω-κάτω οι ίδιοι πρώτα οφελούνται.

Τέλος, όλοι οι Ντενισκιώτες καλούνται σήμερα να κάνουν ότι περνά απ' το

χείρι τους για να χαρούμε εμείς οι ίδιοι μια Αετομηλίτσα ανθρώπινη και να την παραδώσουμε στην επόμε-

νη γενιά, έτσι όπως ήταν πριν 100 και πλέον χρόνια. Ένα πραγματικό αρχοντικό χωριό.

Διήμερο Λαϊκού Πολιτισμού

Διήμερο Λαϊκού Πολιτισμού πραγματοποιήθηκε στην Κόνιτσα στις 8 και 9 Μαΐου 1993 με θέμα «Παράδοση και Επικοινωνία». Το αξιοσημείωτο είναι

ότι ένας Ντενισκιώτης υπάρχει στην Κόνιτσα και αυτός ήταν ο συντονιστής των εκδηλώσεων.

Το όνομά του Γαργάλας Παναγιώτης, Πρόεδρος Πνευματικού Κέντρου Δήμου Κόνιτσας.

Η Αετομηλίτσα στο δρόμο των μεγάλων έργων!...

= Συνέχεια από την 1η σελίδα =

4.000.000 δρχ. σίασε το πρόγραμμα των έργων που περιλαμβάνει:

1. Πρόγραμμα βελτίωσης βοσκοτόπων:
 - α) Δύο οικίσκοι ποιμένων σε «Πεταλά» και «Κίνο» αντίστοιχα, προϋπολογισμού 4.000.000 δρχ.
 - β) Δρόμος προσπέλασης βοσκοτόπων από Τσουμιά σε Πάτωμα, προϋπολογισμού με το αναμενόμενο συμπληρωματικό κονδύλιο των 4.000.000 δρχ. συνολικά.
 2. Δασικό πρόγραμμα:
 - α) Αποπεράτωση γέφυρας προϋπολογισμού

2.000.000 δρχ.

β) Φράγματα και προστασία οικισμών με αποστραγγιστικά έργα και αποπεράτωση τοίχου αντιστήριξης στην πλατεία 16.000.000 δρχ. Το ποσό αυτό μπορεί ν' αυξηθεί αν υπάρξει από πλευράς δασικών υπηρεσιών επιτάχυνση των διαδικασιών δημοπράτησης των έργων.

γ) Δεντροφύτευση ποσό 3.000.000 δρχ.

• 3. Λοιπές Νομαρχιακές επιχορηγήσεις:
 α) Αποπεράτωση πλατείας με τιμεντόστρωση του

κεντρικού δρόμου 2.000.000 δρχ.

β) Συντήρηση και επέκταση δικτύων ύδρευσης 2.500.000 δρχ.

• 4. Τιμεντοστρώσεις άλλες στο χωριό, 2.000.000 δρχ. από δωρεές του Προέδρου.

Κλείνοντας ευχαρίστησα τον Πρόεδρο που είχε την καλοσύνη να συζητήσουμε για λίγο για το χωριό και αφού του ευχήθηκα καλό ταξίδι είπα μέσα μου: «Επιτέλους η καρδιά της Ελλάδας χτυπά στην Αετομηλίτσα».

Ομιλία του Βασ. Νιτσιάκου στις Βρυξέλλες

= Συνέχεια από την 1η σελίδα =

νοβούλιο.

Συμμετείχαν αντιπροσωπεύει από όλη την Ευρώπη, Ευρωβουλευτές, στελέχη της Ε.Ο.Κ., βουλευτές, ο Πρόεδρος και ένας βουλευτής της «ΟΜΟΝΟΙΑΣ» από τη Βορ. Ήπειρο και πολλοί άλλοι ειδικοί επιστήμονες.

Η ομιλία του Β. Νιτσιάκου έκανε ιδιαίτερη αίσθηση και επακολούθησε μακρά συζήτηση για το θέμα που ανέπτυξε. Ελπίζουμε ότι και η «Α» θα δημοσιεύσει κάποια στιγμή στοιχεία απ' αυτή την ομιλία.

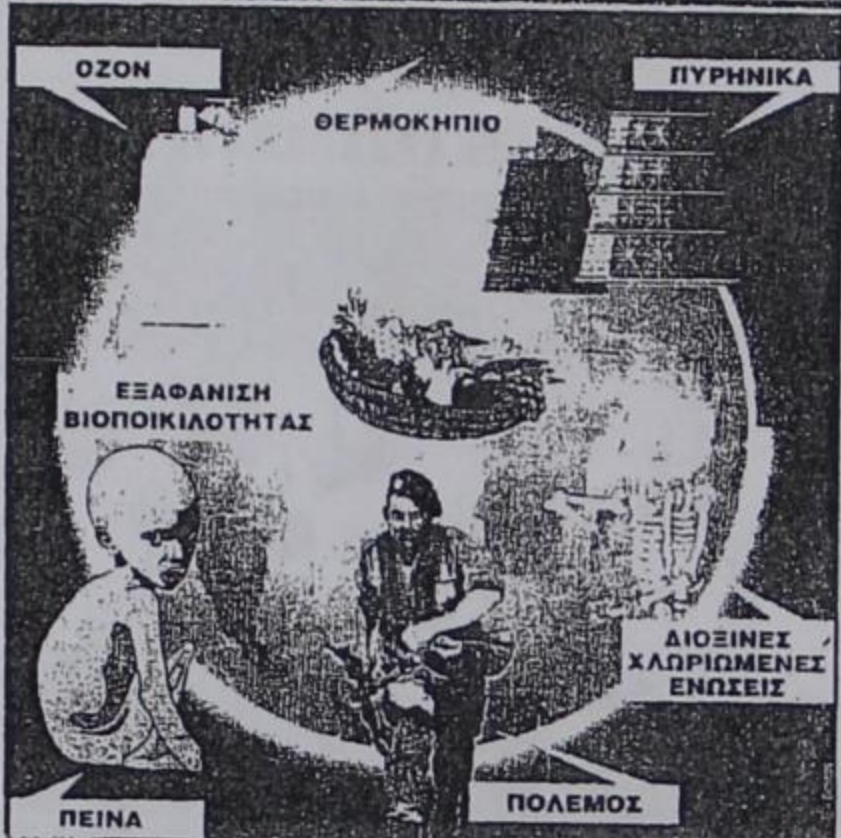
ΑΦΟΙ ΣΤ. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ
 ★ ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΑ
 ★ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
 «Ο ΓΡΑΜΜΟΣ»
 ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 33 - ΤΗΛ. 031 - 308512
 ΠΥΛΑΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΚΤΙΝΟΔΙΑΓΝΩΣΗ
 ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
 ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
 ΥΠΕΡΗΧΟΙ - ΜΑΣΤΟΓΡΑΦΟΣ
Δ. ΣΟΥΦΛΙΑΣ ΕΙΔΙΚΟΣ ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΟΣ
Χ. ΚΑΡΑΝΙΚΑΣ ΕΙΔΙΚΟΣ ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΟΣ
 ΚΟΥΜΑ 34 (2ος όροφος) - ΤΗΛ. 237732 - ΛΑΡΙΣΑ

Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

5/6/93: Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος

ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΜΑΣ ΑΠΕΙΛΟΥΝ

Ο κόσμος ολόκληρος θυμάται έστω και για ένα 24ωρο το περιβάλλον. Απ' ό,τι φαντάζομαι τυπικά γίνεται αυτό, γιατί ουσιαστικά ο πλανήτης μας οδηγείται σταδιακά στον αφανισμό του. Και υπεύθυνοι μόνοι υπεύθυνοι είμαστε εμείς οι άνθρωποι.

Πρέπει να υπενθυμίσουμε σ' όλους μας, ότι η Γη είναι η μάνα μας. Αυτό πρέπει να διδάξουμε στα παιδιά μας με πράξεις και όχι με λόγια.

Εμείς έχουμε χρέος να υπενθυμίσουμε ότι οι επτά πληγές του πλανήτη μας είναι οι:

- OZON
- ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟ
- ΠΥΡΗΝΙΚΑ
- ΕΞΑΦΑΝΙΣΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ
- ΠΟΛΕΜΟΣ
- ΠΕΙΝΑ

- ΔΙΩΣΙΝΕΣ ΧΛΩΡΙΩΜΕΝΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ

Ο πλανήτης ΓΗ

Ο πλανήτης Γη εκπέμπει SOS, ένα απεικονισμένο σημάδι κινδύνου, που απευθύνεται προς το σύγχρονο άνθρωπο που μεγαλουργεί αλλά και καταστρέφει.

Ο άνθρωπος με την καθημερινή συμπεριφορά του εξακολουθεί να πληγώνει το περιβάλλον και να οδηγείται στην αυτοκαταστροφή.

Το δάσος χωρίς τον άνθρωπο μπορεί να υπάρξει, ο άνθρωπος χωρίς το δάσος δεν μπορεί να ζήσει.

ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΙΩΤΕΣ:

- ★ Φυλάξτε τα δέντρα
- ★ Διατηρείστε το χωριό μας πεντακάθαρο.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΤΑΛΑΜΠΑΤΣΗΣ

ΕΜΠΟΡΙΑ

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ

ΜΕΤΩΝΩΝ ΦΟΡΤΗΓΩΝ - ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ Κ.Α.Π.

ΨΥΚΤΙΚΟΙ ΘΑΛΑΜΟΙ - ΡΥΜΟΥΛΚΕΣ Κ.Α.Π.

«Ο ΦΑΝΗΣ»

ΤΗΛ. 0382 - 62740 και 61711, 61744

ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 28 - ΚΡΥΑ ΒΡΥΣΗ ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ

Αφιερωμένο

Στην παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος

Μας παρεδόθη ιδιοχείρως το βιβλίο του Κώστα Τσίππρα «Στα Ελληνικά Βουνά». Οι 50 ωραιότερες πεζοπορικές και οικολογικές διαδρομές.

Το ξεφυλλίζουμε και διαβάζουμε την παρακάτω αφιέρωση: «Στον πολιτιστικό σύλλογο Αετομηλιτιστών το «ΝΤΕΝΙΣΚΟ» με την ευχή όλοι εμείς που πατάμε αυτά τα χώματα να έχουμε με τη μητέρα «ΓΗ» μια σχέση φιλική και όχι ληστρική.

Με εκτίμηση

ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ - ΓΕΡΟΣΤΕΡΓΙΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Αλλά η σελίδα 58 του βιβλίου μας επεφύλαξε μια μεγάλη έκπληξη.

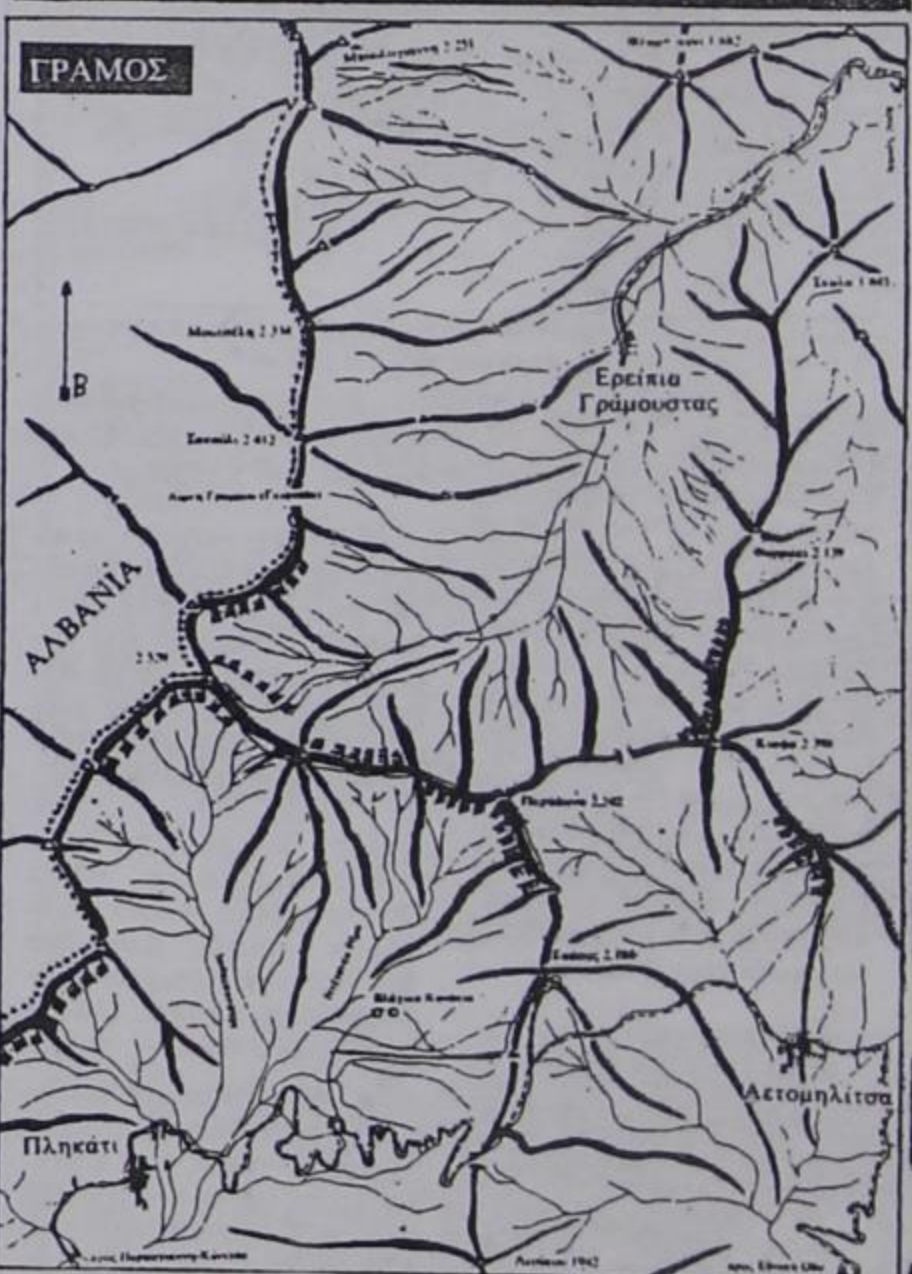
2η ΔΙΑΔΡΟΜΗ: ΠΛΗΚΑΤΙ - ΓΡΑΜΜΟΥΣΤΑ στη διαδρομή αυτή περιλαμβάνεται και το χωριό μας:

2η ΔΙΑΔΡΟΜΗ: 1η ΗΜΕΡΑ: ΠΛΗΚΑΤΙ - 2.520 μ. - ΓΡΑΜΜΟΥΣΤΑ

ΑΦΕΤΗΡΙΑ: 1.100 μ. ΚΟΡΥΦΗ: 2.520 μ.

ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ: 1.420 μ. ΩΡΕΣ ΠΟΡΕΙΑΣ: 7ω.

Περιγραφή διαδρομής: Η ωραιότερη διαδρομή, που μπορεί κανείς να κάνει στον Γράμο, με βάση το φιλόξενο χωριό ΠΛΗΚΑΤΙ, όπου υπάρχει δυνατότητα διανυκτέρευσης σε ενοικιαζόμενα δωμάτια και φαγητού, είναι ασφαλώς εκείνη που ξεκινά από το χωριό και ακολουθεί τον δασικό δρόμο προς το μνημείο του Γκέσου (2ω) που κτίστηκε σε ένα γυμνό ύψωμα, γύρω στα 1.900 μ. υψόμετρο, ανάμεσα στα χωριά Πληκάτι και Αετομηλίτσα, που ήταν και το αρχηγείο των ανταρτών, κατά την διάρκεια του εμφύλιου. Υπάρχει και άλλη διαδρομή από το Πληκάτι, που οδηγεί σε 4 περίπου ώρες, κατ' ευθείαν στην 2.520 μ., όμως η διαδρομή από το Γκέσο, προσφέρει ένα πραγματικό πανόραμα του Γράμου. Φτάνουμε στον ΓΚΕΣΟ, ακολουθώντας τον δασικό δρόμο ΠΛΗΚΑΤΙΟΥ - ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΑΣ, που διασχίζει διαδοχικά 3 ρέματα: τον Ξεροπόταμο, τον Μεσοπόταμο και το Ντέτσικο. Κοντά στην τοποθεσία Οχυρό, ακολουθούμε δασική παράκαμψη, που μας οδηγεί στα Βλάχικα Κονάκια ορεινό κτηνοτροφικό οικισμό και από εκεί με Α. κατεύθυνση ανάβαση στον ΓΚΕΣΟ ή εάν ερχόμαστε με αυτοκίνητο συνεχίζουμε μετά το Οχυρό και ανεβαίνουμε με πολύ ατηφόρικο δρόμο στο μνημείο. Ακολουθούμε τον εγκαταλελειμένο και καταστρεμμένο δασικό δρόμο, που περνά κατακόρυφα, από το μνημείο με βόρεια κατεύθυνση, ανάμεσα στις κορυφές Περήφανο (2.442μ.) στα Δ. και Κιάφα (2.398μ.) στα Α. και σε 1ω. 30' αφού περάσουμε μια γκρεμλίμ, που έχει καταστρέψει το μονοπάτι, συντάμε μια αέρινη ράχη, πραγματική κόψη, με θέα τόσο προς την κοιλάδα του Γοργοπόταμου, όσο και της Γράμουστας. Παντού πεταμμένα πυρομαχικά αλλά και όμορφα αγριολούλουδα GENTIANA VERNA, κρίκοι, θιόλες, υμάρντοι. (1.30 από την κορυφή υπάρχει πηγή). Σε 1ω., φθάνουμε κάτω από τον χλωμίνο κώνο της κορυφής, 2.520 μ. (Τσοούκα Ρέσκα, την έλεγαν παλιά). Χωρίς ίχνος σωθινισμού, γιατί να μην την ονομάσουμε κορυφή Ηλία Νικόπουλου ή Ανδρέα Ρίττα, προς τιμήν των 2 μεγάλων αυτών ελλήνων ορειβατών. Εύκολη ανάβαση στην κορυφή και κατέβαση με Ν.Α. κατεύθυνση, προς την υπέρντη κοιλάδα της Γράμουστας. Έναν από τους πλουσιότερους βοσκότοπους του ελληνικού χώρου, που «κρυάει» δεκάδες χιλιάδες πρόβατα. Δεκάδες μικροί οικισμοί κτηνοτρόφων, βλάχων και σαρκατασαναίων, βρίσκονται κατάσπαρτοι παντού. 2ω. 30' κατηφορική και ευχάριστη διαδρομή, κατά μήκος των πηγών του Αλιάκμονα. Εάν πραγματικά θελήσει κανείς να παρακολουθήσει μέσα στη φύση τις διαδοχικές φάσεις της γέννησης ενός ποταμού, του συστήνω ανέπιφύλακτα, να ακολουθήσει αυτή την διαδρομή. Από την απλή πηγή, το ρυάκι. Και από εκεί το ρέμα και τέλος το ποτάμι. Φθάνουμε στο χωριό Γράμουστα (Γράμος), τα σπίτια του οποίου, όπως και τούσων άλλων χωριών ανατινάχθηκαν, κατά την διάρκεια του εμφύλιου και βρίσκουμε καταφύγιο για το βράδυ, κάτω από την σκεπή του προαύλιου της εκκλησίας, που μαζί με το κτίριο ενός καφεντίου (!), είναι τα μοναδικά κτίρια σε μία τεράστια γεωγραφική περιοχή! Από τον Γράμο, με ωτο-στοπ στο αυτοκίνητο κάποιου κτηνοτρόφου, μπορούμε να κατέβουμε στο χωριό Χρυσή, που ανήκει στον νομό Καστοριάς ή να συνεχίσουμε με

τα πόδια, κατά μήκος του Αλιάκμονα, προς τα ερείπια των χωριών Ζαχαρία, Φούσιας, Σλήμισας, Μονόπουλου και Γιαννοχωρίου και από εκεί προς την Καστοριά, περνώντας τα υψόμετρα της Αλεβίτσας (2 ημέρες περπάτημα)!

ISTITUTO ITALIANO
DI LARISSA
ΜΠΑΚΟΥΡΑΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΣΙΕΝΑ (Ι)
ΑΓΓΛΙΚΑ: ΛΑΡΙΣΑ - ΚΑΛΑΜΑΚΙ
ΚΟΡΑΗ 6 - ΤΗΛ. 236023
FAX (041) 287101 - ΛΑΡΙΣΑ

ΣΦΥΡΗΛΑΤΗΣΕΙΣ - ΚΑΛΥΜΠΡΑ
ΒΑΦΕΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
'Αγγελος - Διονύσης
Α. ΓΑΡΓΑΛΑΣ - Δ. ΤΣΟΡΜΠΑΣ
ΔΡΟΣΕΡΟ - ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ
ΤΗΛ. 96172

Τυροκομικά
Προϊόντα
Αφοι Καρακάνια
ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚΕΙΟ ΒΟΛΟΥ - ΤΗΛ. 41221
ΠΡΑΤΗΡΙΟ: ΜΠΟΤΣΑΡΗ 2 - ΒΟΛΟΣ

Η μετακίνηση των βλάχων

Αϊντε παίρνει ν' ο Μάρτης δώδεκα Παναγιωτούλα μου
κα ο Απρίλης δεκαπέντε.
Και τα κοπάδια μάνα μου κίνησαν...

Οι στίχοι αυτοί του δημοτικού τραγουδιού μας μεταφέρουν σ' ένα χαρακτηριστικό φαινόμενο των Βλάχων «ΤΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ». Τι σημαίνει όμως αυτή η λέξη. Σε παλιότερες εποχές ήταν πραγματική «ιεροτελεστία», σήμερα έχει αλλάξει βέβαια η μορφή της, ωστόσο μερικά στοιχεία της διατηρούνται ακόμη. Στη μετακίνηση λοιπόν των Βλάχων, όπως αυτή γινόταν, θα αναφερθούμε και θα προσπαθήσουμε να καλύψουμε όλα της τα στάδια απ' την προετοιμασία, την κυρίως μετακίνηση μέχρι και την εγκατάσταση στα βουνά ή στα χειμαδιά αντίστοιχα. Σχεδόν όλα τα Βλαχοχώρια κατοικούνταν ανέκαθεν αλλά και σήμερα κατοικούνται μόνο τους θερινούς μήνες. Οι κλιματολογικές συνθήκες του χειμώνα δεν επιτρέπουν εκεί τη διαμονή των κατοίκων. Χαρακτηριστικό φαινόμενο λοιπόν των Βλάχων

νται την ανάλογη φροντίδα.

Άλλη φροντίδα είναι το πούλημα των αρνιών. Όταν μέσα στο κοπάδι δεν υπάρχουν αρνιά τότε η μετακίνηση γίνεται πιο ξεκούραστη. Τα μικρά αρνιά, επειδή δεν έχουν συνηθίσει στην πορεία και δεν ξέρουν το δρόμο, που πρέπει να ακολουθήσουν, ξεστρατίζουν. Επομένως η φροντίδα τους είναι ένα επιπλέον βάρος στον κτηνοτρόφο, κατά τη μετακίνηση.

Η προμήθεια και η επισκευή των καρδαριών και καζανιών χρησιμεύουν για το άρμεγμα και την επεξεργασία του γάλακτος, δεν πρέπει να παραλειφθεί. Ιδιαίτερα φροντίζει ο τσέλιγκας για τα σαμάρια των αλόγων και για το κρέμασμα των κουδουνιών. Τα σαμάρια χρειάζονται ιδιαίτερη επίβλεψη γιατί πάνω τους θα στερεωθούν όλα τα πράγματα κατά τη μετακίνηση, που φορτώνονται στα αλόγα.

Ο σαμαράς αναλαμβάνει με επιμέλεια την επιδιόρθωση ή την κατασκευή καινούριων σαμαριών. Στο πίσω μέρος

Δρόμος για τα βουνά

μάζονται γκισέμα. Τα κουδούνια που θα κρεμάσει ο τσέλιγκας στο κοπάδι του αποτελούν μια ντουζίνα, που μπορεί να αποτελείται από 6 (η μικρή) ή 12 (η μεγάλη ντουζίνα). Κατά τη μετακίνηση του κοπαδιού πηκούν όλα μαζί και παράγουν ένα αρμονικό ήχο, που διακέεται στους γύρω κάμπους και στα βουνά.

Όπως αναφέραμε παραπάνω το κρέμασμα των κουδουνιών δεν είναι μόνο σημάδι ομορφιάς (για το κοπάδι) αλλά και το σύνημα, το παράγγελμα σ' όλο το κοπάδι.

Όταν κατά τη μετακίνηση ξεστρατίσουν ορισμένα πρόβατα από το κοπάδι και χάσουν τα ίχνη των υπολοίπων, τότε ακούγοντας από μακριά τον ήχο των κουδουνιών τρέχουν και συναντούν το κοπάδι. Επίσης, όταν πρόκειται το κοπάδι να περάσει κάποια ρεματιά ή ένα μικρό ποτάμι, πάλι προπορεύονται τα γκισέμα και οι τράγοι με τα κουδούνια και ακολουθούν από πίσω όλα τα πρόβατα. Ανάλογα με το στρατό, όπου υπάρχουν οι αρχηγόι, που δίνουν το παράγγελμα στους στρατιώτες, είναι και τα πρόβατα με τους δικούς τους αρχηγούς.

Τέλος, απ' τους χαρακτηριστικούς ήχους μιας ντουζίνας κουδουνιών μπορούσαν από μακριά οι τσοπάνηδες να καταλάβουν πιο τσελιγκάτο περνά.

Εξίσου μεγάλη είναι και η φροντίδα, για την προετοιμασία της γυναίκας του κάθε βλάχου - κτηνοτρόφου ή αγωγιάτη. Εκτός από τις χοντροδουλειές, που σχετίζονται με το κοπάδι και τα άλλα ζώα, του τσέλιγγα, όλες οι άλλες λεπτεπίλεπτες προετοιμασίες ανήκουν στην επίβλεψη της νοικοκυράς. Αρκετές μέρες πριν τη μετακίνηση βγάζει από τα σεντούκια της όλα τα υφαντά είδη, που χρειάζονται στη μετακίνηση, όπως: κλίμα αλόγων, τσούβλια, τσούβλια, τσούβλια, τσούβλια, τσούβλια. Ένα - ένα, όλα τα περνά από τα πολυδουλεμένα χέρια της, κοιτάζει μήπως έχουν κάποια βλάβη, τα επιδιορθώνει και τα βάζει στη θέση τους, έτοιμα πια για χρήση. Συνήθως αυτά τα είδη είναι καινούρια, τα υφαίνει η νοικοκυρά το προηγούμενο καλοκαίρι στα βουνά, αλλ' ό-

ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΤΣΑΚΝΑΚΗ-ΝΙΤΣΙΑΚΟΥ
Φιλολόγου

είναι η μετακίνηση, που παρουσιάζει και ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Δύο φορές το χρόνο, οι βλάχοι με τα κοπάδια τους μετακινούνται από τα ορεινά στα πεδινά και αντίστροφα. Η πρώτη μετακίνηση γίνεται την άνοιξη, τέλος Απριλίου με αρχές Μαΐου, ενώ η δεύτερη γίνεται το φθινόπωρο, τέλος Σεπτεμβρίου με αρχές Οκτωβρίου.

Αυτοί οι χρονικοί σταθμοί της μετακίνησης επικρατούν σήμερα, γιατί αν ανατρέξουμε στην αρχαιότητα θα δούμε ότι είναι διαφορετικοί. Οι Βλάχοι μόλις έμπαινε ο Μάρτιος ετοιμάζονταν να φύγουν για τα ψηλά βουνά, ενώ το φθινόπωρο γύρριζαν και τον Άγιο Δημήτριο στα βουνά και μετά αναχωρούσαν για τα χειμαδιά. Οι περιοχές που ξεκινούσαν τα γιδοπρόβατά τους οι βλάχοι είναι κυρίως της Θεσσαλίας (Λάρισας) και της Μακεδονίας (Εδεσσα) αλλά υπάρχουν και άλλοι, που θα ξεκινούσαν σ' άλλα διαμερίσματα της Ελλάδας, όπως στην Ήπειρο κλπ.

Η πεζοπορία αυτή, που κρατά 15-20 μέρες, ίσως και περισσότερο, δεν είναι κάτι το απλό και διασκεδαστικό. Προϋποθέτει την απαραίτητη προετοιμασία και τον προγραμματισμό.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΕΣ

Οι προετοιμασίες για τη μετακίνηση αρχίζουν σχεδόν είκοσι μέρες πριν, δηλαδή μόλις μπαίνει ο Απρίλιος. Το λάλημα του κούκου, του πουλιού που φέρνει την άνοιξη, ξεσηκώνει τον κάθε τσέλιγκο και τη φάμιλια του για να προετοιμαστούν. Η πρώτη φροντίδα όλων των βλάχων μόλις ξανοίγει ο καιρός είναι ο κούρος.

Το κούρισμα των προβάτων γίνεται συνήθως πάντα πριν τη μετακίνηση, στα χειμαδιά. Μόνο ο κούρος των γιδιών γίνεται συνήθως στα βουνά. Η αφαίρεση του μαλλιού κάνει πιο εύκολη τη μετακίνηση του ζώου για δύο λόγους:

α) Επειδή απελαύνεται από το βάρος και
β) Δεν ταπειλιάζει (το ζώο) από τη ζέση που του φέρνει το μαλλί του.

Όπως ο άνθρωπος ντύνεται ελαφρότερα την άνοιξη για να μπορεί να υποφέρει τη ζέση, έτσι και τα ζώα χρειάζο-

του σαμαριού ράβουν ένα είδος κιλμιού, που οι βλάχοι το ονομάζουν κουβέρτα. Αυτή η κουβέρτα καλύπτει το πίσω μέρος του αλόγου και είναι κατασκευασμένη από μαλλί γιδινο, άσπρο και μαύρο. Είναι ριγωτή, υφαντή στον αργαλειό, διακριτικό σημάδι κάθε βλάχικης φυλής. Κάθε φυλή έχει διαφορετική κουβέρτα στο σαμάρι των αλόγων, οπότε όταν κανείς βρει ένα αλόγο στο δρόμο μπορεί να διακρίνει αν αυτό είναι Σαμαρινιώτικο ή Ντενισκιώτικο, Αρδελιώτικο κλπ. από το είδος της κουβέρτας.

Το κρέμασμα των κουδουνιών στο λαιμό των κριαριών δεν γίνεται μόνο από περπιφάνεια του τσέλιγγα, που θέλει να προβάλλει το κοπάδι του στο πέρασμά του από κάθε

Η άφιξη

περιοχή, ούτε για λόγους ομορφιάς. Επιπλέον τα κουδούνια είναι διακριτικό σημάδι κάθε κοπαδιού και ένα είδος συνηθισμένου για το κοπάδι. Τα κουδούνια χωρίζονται σε δύο είδη: α) τα κυπριά και β) τα καθ' αυτό κουδούνια ή μπίμπες, όπως ονομάζονται. Στα βλάχικα ονομάζονται *ciurpas* και *sfurpas* αντίστοιχα. Τα κυπριά τα κρεμούν στο λαιμό των τράγων, ενώ τα κουδούνια τα κρεμούν στα κριάρια, που προχωρούν μπροστά από το υπόλοιπο κοπάδι και ονο-

μας είναι και μερικά είδη, όπως: η τσαντήρα, ή τέντα, τσούβλια, που έχουν χρησιμοποιηθεί μια ή δύο φορές και θέλουν κάποια επιδιόρθωση. Επίσης οι τσαντήρες δεν έπρεπε να διαφύγουν τη φροντίδα της οικοδέσπονας.

Για την καλύτερη κατανόηση των υφαντών ειδών, που αναφέραμε, καλό είναι να κάνουμε μια σχετική περιγραφή.

Στο πίσω μέρος του σαμαριού αναφέραμε ότι δένεται ένα υφαντό, που καλύπτει τα καπούλια του αλόγου. Εκτός όμως από αυτό, στο πάνω μέρος του σαμαριού ή όπου κάθεται ο καβαλάρης, μπαίνει ένα υφαντό κιλίμι, που στα βλάχικα ονομάζεται *mitafi*. Είναι χρώματος γκρίζου και μόνο στις δύο ακραίες πλευρές στολίζεται με ρίγες άσπρες. Κατασκευάζεται από γιδινο μαλλί ανακατεμένο με πρόβειο. Χρησιμοποιούνται για την κάλυψη του ζώου, όταν βρέκει.

Τα υφαίνει η νοικοκυρά κάθε καλοκαίρι, ώστε, όταν ξεκινούν για τη μετακίνηση να είναι καινούρια, δείγμα της νοικοκυροσύνης και της αρχοντιάς κάθε οικοδέσπονας.

Τα τσουβάλια χρησιμεύουν για το τσουβάλιασμα ή ντέγασμα των πραγμάτων, που θα κουβαλήσουν μαζί τους στη μετακίνηση. Μόνο μέσα στα τσουβάλια είναι δυνατόν να φορτωθούν στα ζώα και να μεταφερθούν τα απαραίτητα. Το τσουβάλιασμα και το φόρτωμα απαιτεί τέχνη και προσοχή. Τα τσουβάλια αυτά, που βάζουν μέσα τα πράγματά τους στη μετακίνηση, οι βλάχοι τα ονομάζουν *charajia*. Είναι δύο ειδών: α) τα υφαντά καρό με μαύρο

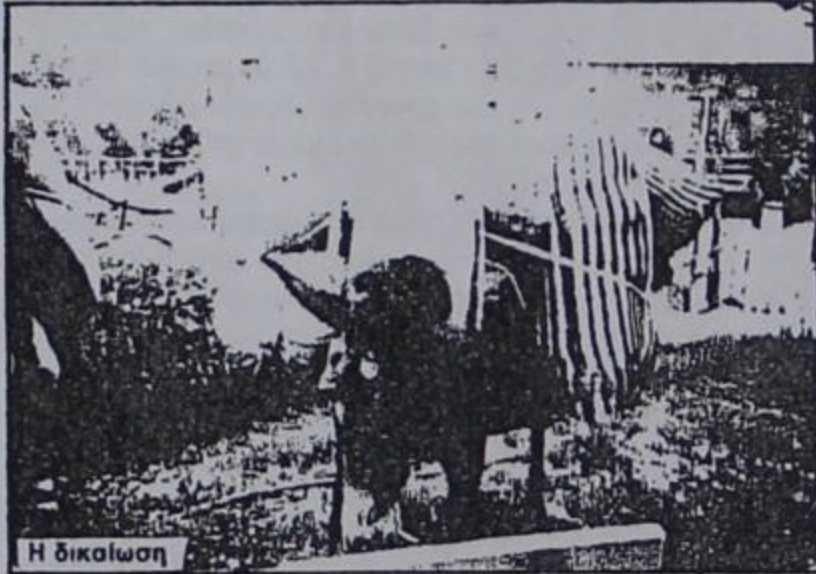
Συνέχεια στην 8η σελίδα

Η ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ ΒΛΑΧΩΝ

Συνέχεια από την 7η σελίδα

και άσπρο χρώμα και β) τα μονόχρωμα μαύρα με τρεις ρίγες στο μέσον.

Οι τσιπτάδες και τα δισάκια είναι ιδίου χρώματος και κατασκευής, όπως τα τσιουβάλια. Η ύφανσή τους είναι δύσκολη σε σύγκριση με την ύφανση των κουβερτών, κλιμίων και της τσαντήρας. Χρειάζονται λοιπόν ιδιαίτερη προσοχή και επιμέλεια.

Η δικάωση

Η τσαντήρα (τέντα) είναι το βασικότερο, που πρέπει να υπάρχει, στη μετακίνηση. Κατασκευάζεται από γίδινο μαλλί άσπρο και μαύρο. Είναι ριγωτή με μια ρίγα άσπρη και μαύρη εναλλάξ. Όταν την απλώσει κανείς κάτω μοιάζει με μεγάλο ριγωτό χαλί. Σε κάθε μέρος όπου σταματάει ο τσιπτάς με το κοπάδι και τη φάμιλία του, στήνεται η τέντα. Τα ξύλα, πάνω στα οποία στηρίζεται, ονομάζονται τσαντηρόξυλα. Είναι ακριβώς ένα είδος σκηνής με άνοιγμα μόνο μπροστά και κλειστά στο πίσω μέρος και στα πλάγια. Η σκηνή κατασκευάζεται από γίδινο μαλλί, γιατί αυτό συγκρατεί τη βροχή και δεν την αφήνει να περνάει από μέσα. Για τον ίδιο λόγο και οι κάπες των κτηνοτρόφων κατασκευάζονται με το ίδιο μαλλί.

Οι τσαντίλες είναι εξίσου απαραίτητες και χρήσιμες. Μοιάζουν με τετράγωνα άσπρα μαντάλια, αλλά από τις δύο πλευρές έχουν δεμένα σχοινιά για να μπορούν να κρέμονται. Στις τσαντίλες μαζεύουν το τυρί μετά το ππάισμα για να στραγγίσει το τυρόγαλο. Στη σημερινή εποχή το ύφασμα για την κατασκευή τους αγοράζεται από τα υφασματοπωλεία, ενώ παλαιότερα ύφαναν στον αργαλειό ειδικό ύφασμα για τσαντίλες, λεπτοκαμωμένο. Το χρώμα τους ήταν λευκό με ρίγες μπλε.

Πριν ξεκινήσει ο κάθε κτηνοτρόφος κοιτάζει να πληρώσει τις τυχόν κρεωσιούμενες οφειλές, ώστε να μη μείνει κανείς απλήρωτος και τον κακαλογίσει. Αυτό είναι πραγματικό και γενικά παραδεκτό ότι οι Βλάχοι ήταν και είναι πάντα εντάξει στους λογαριασμούς τους. Ο καιρός λοιπόν σιγά - σιγά περνούσε με τις προετοιμασίες, ώπου έφτανε η μέρα της αναχώρησης από τα πεδινά στα ορεινά.

Η ΚΥΡΙΩΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ

Την παραμονή της μετακίνησης τα πάντα ήταν έτοιμα. Το μόνο, που θα απέμενε για τη μέρα της μετακίνησης ήταν ο αποχαιρετισμός των συγχωριανών και το φόρτωμα των ζώων.

Πρέπει να τονίσω ότι ποτέ δεν ξεκινάει μια οικογένεια μεμονωμένη να φύγει, αλλά συνήθως μαζεύονται δύο στις τρεις οικογένειες, για να μπορούν να ανταπεξέρχονται ευκολότερα στις δυσκολίες της μετακίνησης.

Τα μικρά κοπάδια συνήθως τα σμίγουν οι κτηνοτρόφοι και έτσι δημιουργούνται κοπάδια των 500 και πάνω προβάτων τα λεγόμενα Falcaria.

Στο επόμενο η συνέχεια.

ΓΙΑ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ Τζιότζιος Ευάγγελος
Πληροφορίες Τηλ. (041) 530706

ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ ΑΛΕΚΟΣ
ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ Α. ΚΩΣΤΑΣ
Γενικές μεταφορές Δ.Χ.

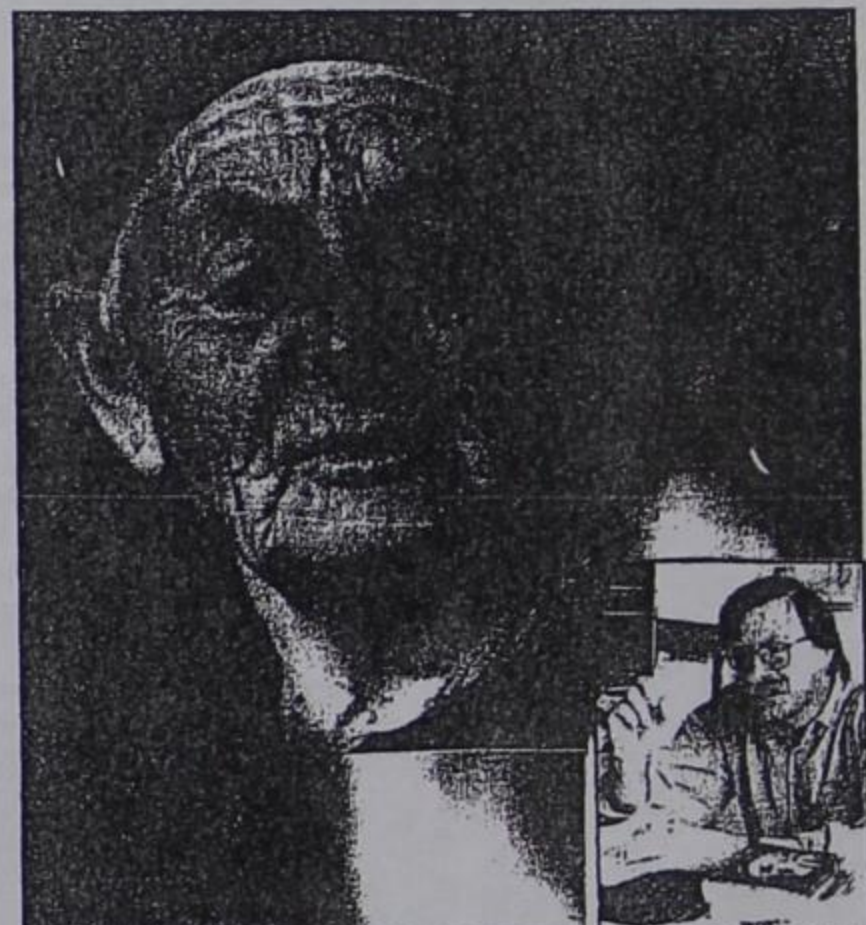
★ Υλικά οικοδομών
★ Χωματουργικές εργασίες
★ Άλλες εξυπηρετήσεις για φίλους
ΤΗΛ. 0655 - 22727 - ΚΟΝΙΤΣΑ

ΓΙΑΓΙΑΔΕΣ ΜΕ ΤΑΤΟΥΑΖ

Ο λαογράφος Βασίλης Νιτσιάκος έκανε την εμφάνιση στο περιοδικό της «Ελευθεροτυπίας - Έψιλον» με ένα πρωτότυπο θέμα «Γιαγιάδες με τατουάζ». Δεν είναι πανκ ούτε «φρικιά» είναι οι 70χρονης γιαγιάδες από το Κεφαλόβρυσσο Ιωαννίνων, που ήθελαν στα νιάτα τους να γίνουν πιο όμορφες και χάραζαν το δέρμα τους με βελόνες, κάρβουνο και τσίπουρο.

Η Κωνσταντίνη Μεντή, 83 χρόνων, γεννημένη το 1910, έχει τατουάζ από τα 15 της χρόνια.

Η ίδια θυμάται τη μητέρα της και τη γιαγιά της που είχαν πολύ περισσότερα «κεντήματα», όπως τα λέει. «Σε μένα το έκανε μια γυναίκα 40 χρόνων, όταν ήμουνα πολύ μικρή. Ήτανε μόδα τότε, είχανε όλες ε-

δώ στο χωριό. Δεν γινότανε εγώ να μην έχω. Οι παλιές το λέγανε βούλα. Τα σημάδια αυτά τα είχανε μόνο οι Βλάχες. Μερικές φορές όμως και κάποιες άλλες που τα έβλεπαν από μας, ήθελαν να έχουν και κείνες. Οι μανόδες μας όχι μόνο δεν αντιδρούσαν, αλλά σε πολλές κοπέλες τα έκαναν οι ίδιες».

Μπρος στα κάλλη
τι είν' ο πόνος!

«Πιστεύαμε ότι με τα κεντήματα αυτά στο μέτωπο και στα χέρια γινόμασταν πιο όμορφες», λέει η

Αλεξάνδρα Μεντή. «Όσο πιο πολλά, τόσο πιο όμορφες. Εγώ έχω μόνο ένα μικρό στο μέτωπο γιατί δεν άντεχα τον πόνο. Έπρεπε όμως, να κάνω τουλάχιστον ένα».

Η τεχνική ήταν απλή, ο πόνος όμως μεγάλος. Πολλές φορές, αρκετές γυναίκες κινδύνευαν να πάθουν μόλυνση. Το τατουάζ τότε ήταν πολύ επώδυνο.

Η Βασιλική Σιδέρη, 76 χρόνων που έκανε τατουάζ σε ηλικία 5 ετών, θυμά-

ται:

«Παίρναμε κάρβουνα και τα κοπανάγαμε με μια πέτρα, μέχρι να γίνουν σκόνη, σαν αλεύρι. Μετά, τα ανακατεύαμε με τσίπουρο για να γίνει σαν λάσπη. Όταν φτάχναμε το μείγμα παίρναμε ένα ξυλάκι και σχεδιάζαμε μ' αυτό στο χέρι ή στο μέτωπο το σημάδι που θέλαμε. Έπειτα, παίρναμε δυο βελόνες και τρυπάγαμε πάνω στις γραμμές που είχαμε χαράξει. Έτρεχε αίμα πολύ. Πονάγαμε. Έπρεπε όμως να έχουμε τη βούλα. Τυλίγαμε το χέρι ή το μέτωπο με ένα πανί και το σημείο αυτό φούσκωνε και πρηζότανε. Το ξετυλίγαμε ύστερα από δέκα μέρες, το κάρβουνο είχε μπει στο μέρος που είχαμε τρυπήσει και το τατουάζ έτοιμο. Συνήθως, το κάναμε οι φίλες μεταξύ μας».

Τώρα, όλες έχουν μετανώσει. Οι περισσότερες προσπάθησαν, μάταια όμως, να τα σβήσουν. Αυτό συνέβη μόνο σ' αυτή την τελευταία γενιά, όταν η επαφή τους με τον έξω από το κλειστό κύκλωμα του χωριού κόσμο έγινε μεγαλύτερη.

ΚΟΝΙΤΣΑ, 49 (1993)

Οι νομάδες

Μες σ' ένα σύννεφο από κουρνιαχτό, μία παράξενη πομπή που πάει για το Βορρά...

Ανάκατη μια χλαοή από ανθρώπων χουγιαχτά και αλυχτισματα σκυλιών, από βελάσματα προβάτων κι αλόγων χλιμητρίσματα, που ολοένα δυναμώνει

- απόκοσμη θαρρείς - μέσα στο πούσι της ανοιχτάτικης αυγής.

Είναι του Γράμμου οι βοσκοί, είν' οι νομάδες...

... την ίδια την πορεία ακολουθώντας από χρόνους παλιούς,

που ξεπερνούν ακόμα και τη μνήμη των ανθρώπων.

Αποδημητικά που φεύγουν και γυρίζουν, στους ίδιους τόπους στα ίδια των βουνών τα μετερίζια...

Στο πρόσωπό τους κατηφορίζουν λαγκάδια αφρισμένα, λιώνουν τα χιόνια των βουνών, θολά ποτάμια πλημμυρίζουν την ψυχή τους.

Κι η ξεραμένη λάσπη στο τραχύ το πρόσωπό τους με τα σκληρά τα γένια συμμαχώντας, συνθέτει - λες - τ' ανάγλυφο της άγριας μοναξιάς τους.

Στο νεκρωμένο τόπο θα γυρίσουν και στις πλαγιές τις ίδιες θα γρεκιόσουν, με πανωσκέπασμά τους, της νύχτας τα σκοτάδια.

Στη πέτρα στο δρολάπι ολημερίς και θα συνάζουν

σύννεφα βροχής και θα συνάζουν ήλιο...

Μες σ' ένα σύννεφο από κουρνιαχτό, μία παράξενη πομπή που όλο ανεβαίνει, με την υπόκρουση κάποιου σκοπού θλιμμένου απ' τη φλογέρα ενός τσοπάνη νάρχεται από πολύ παλιά, μπορεί κι από 'ναν άλλο κόσμο...

Είναι του Γράμμου οι βοσκοί, είν' οι νομάδες...

ΤΑΣΙΟΣ ΚΑΝΑΤΣΗΣ

Ανακοίνωση

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις σκέψεις και απόψεις του υπογράφοντα και η εφημερίδα φέρει την ευθύνη για όλη την υπόλοιπη ύλη.

Γι' αυτό κάθε αναγνώστης που θα ήθελε να δημοσιεύσει κάτι που ενδιαφέρει το κοινό παρακαλούμε οπωσδήποτε να γράψει και το όνομά του.

ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΤΑ - ΔΗΜΟΣΙΑ
- ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ
Ο «ΚΩΣΤΑΣ»

Κ. Β. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ

☎ (0381) 41378 ☎

ΔΡΟΣΕΡΟ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΜΕ ΤΟΥΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΜΑΣ:
- Τάσος Πασχώνης
- Γιάννης Καρανίκας
- Τζιότζιος Ευάγγελος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΟΥ
Γιάννης Καρανίκας
ΤΙΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ:
Εσωτ. 1.000, Εξωτ. 2.000
ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ ΚΑΠ.:
Κατόπιν συμφωνίας
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ: Δ. Τουφε-
ξής, Λάρισα 613907

Ένα τραγούδι για τους βλάχους

Κ' ΝΤΟΥ ΛΟΥΝΑ ΒΙΝΙ

Στο προηγούμενο τεύχος δημοσιεύθηκαν οι στίχοι του τραγουδιού για τους βλάχους Κ' ΝΤΟΥ ΛΟΥΝΑ ΒΙΝΙ. Η «Α» έψαξε και θρήκε την παρτιτούρα και τη δημοσιεύει σήμερα μαζί με τους στίχους:

— Ότι και να γίνει ότι και να λάκει
κούντου λούνα - βίνι τραγουδάν οι βλάχοι.
Φίλοι στην ειρήνη σύντροφοι στη μάχη
κ' ντου λούνα βίνι τραγουδάν οι βλάχοι.
Κ' ντου λούνα βίνι κι ότι θέλει ας γίνει.
— Κλαί' οι βεδουίνιοι σκούζουν οι φελάχοι
και στην Παλαιστίνη καίγονται μονάχοι,
θρύψαλα η σελήνιη στη μεγάλην ράχη
κούντου - λούνα βίνι τραγουδάν οι βλάχοι.
Κ' ντου λούνα βίνι κι ότι θέλει ας γίνει.
— Φως και καλοσύνη γιέ μου δεν υπάρχει,
ρίχνουν στο καμίνι και τον Πατριάρχη,
ράγισαν οι κρίνοι, ράγισαν οι βράχοι,
κ' ντου λούνα βίνι τραγουδάν οι βλάχοι.
Κ' ντου λούνα βίνι κι ότι θέλει ας γίνει

Τραγούδι μελοποιημένο απ' τον μουσικοσυνθέτη
ΜΑΝΟ ΧΑΤΖΗΔΑΚΙ

Από τη θεομηνία και το τι γίνεσθε στο Κεφαλοχώρι

ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ (Ανταπόκριση Σωτ. Φασούλη).- Τη νύχτα της 4ης προς την 5η Ιουνίου 1993, ισχυρότατη θεομηνία έπληξε το χωριό μας, με συνέπεια να πλημμυρίσουν σπίτια και σταύλοι, να καταστραφούν γεωργικές καλλιέργειες, να παρυσυρθούν φράγματα, διευθετήσης χειμάρρων και όλα τα γεφύρια κατά μήκος του ποταμού Ντιβόικα, να καταστραφούν χαλικοστρωμένοι εντός του οικισμού, να καταστραφεί ο κοινοτικός δρόμος που οδηγεί από το νέο οικισμό Κεφαλοχώρι στον παλιό οικισμό Λυκορράχη, αλλά και προς τα θερινά πειμνιστάσια των κατοίκων μας κτηνοτρόφων, ξυλουργικό εργοστάσιο του δημόσιου Δημητρίου Κλωνάρη έπαθε υλικές ζημιές ύψους πάνω από 6.000.000 δρχ., όπως και σημαντικές ζημιές υπέστη και το δίκτυο ύδρευσης της Κοινότητας.

Ήδη από την πρώτη ημέρα των ζημιών ήλθε αυτοπροσώπως ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας Πολιτικού Σχεδιασμού Έκτακτης Ανάγκης (Π.Σ.Ε.Α.) της Νομαρχίας Ιωαννίνων κ. Παν. Πλιάτσικας διαπίστωσε το μέγεθος των προβλημάτων και των ζημιών, αλλά και μετά από παράσταση του Προέδρου της Κοινότητας κ. Κοσμά Σδούκου στον κ. Νομάρχη και του έθεσε υπόψη του τις ζημιές, τις οποίες έπαθε η Κοινότητα και τους κινδύνους που υπάρχουν από μια νέα θεομηνία πολύ μικρότερης έντασης και ζητήθηκε η συνδρομή του Κράτους στα παρακάτω αιτήματα.

1. Την άμεση παροχή ενός προωθητήρα (μπουλντόζας) για την κατά το δυνατόν αποκατάσταση των ζημιών στο οδικό δίκτυο και την επαναφορά της ροής των χειμάρρων στη φυσική τους θέση.
2. Τη διάθεση πίστωσης ύψους δρχ. 5.000.000 δρχ. για την χαλικοστρωση των κατεστραμμένων δρόμων μέσα στο χωριό. Αλλά και τη χαλικοστρωση τμημάτων της κατεστραμμένης κοινοτικής οδού από τον οικισμό Κεφαλοχώρι μέχρι τον παλιό οικισμό Λυκορράχη, όπως και την κατασκευή τεχνικών έργων στην άνω κοινοτική οδό.
3. Την άμεση αποστολή δασολόγων και τεχνολόγων δασοπονίας από το Δασορχείο Κόνιτσας για την καταγραφή ζημιών στα φράγματα προστασίας και διευθέτησης κατά μήκος του χειμάρρου «Λυγερής» (Ντιβόικας), τμήματα των οποίων παρασύρθηκαν ή κατεστράφησαν, τη σύνταξη μελετών για την αποκατάσταση των φθαμένων και την κατασκευή νέων.

Γίνεται γνωστό ότι όλες οι Υπηρεσίες της Νομαρχίας κινητοποιήθηκαν αμέσως. Από το Νομαρχιακό Ταμείο δόθηκε εν τολή με επινοικίαση σε (2) φορτωτές και ένα αυτοκίνητο για την άμεση διάνοιξη των καταστραμμένων δρόμων, το Δασορχείο Κόνιτσας ήλθε την επόμενη ημέρα, καταμέτρησε όλες τις ζημιές και στις 18/6/93 έκανε ανακοίνωση για την εκμίσωση προωθητήρα προκειμένου να αρχίσει «διευθέτηση των χειμάρρων (πρ/σμός 1.500.000 δρχ.) και που δόθηκαν από το Νομαρχιακό Συμβούλιο, άλλα 5.000.000 δρχ. για την κατασκευή φραγμάτων.

Η Κοινότητα έλαβε δάνειο (άτοκο) από το ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ 5.000.000 δρχ. για την αντικατάσταση και μεταποίηση του δικτύου ύδρευσης.

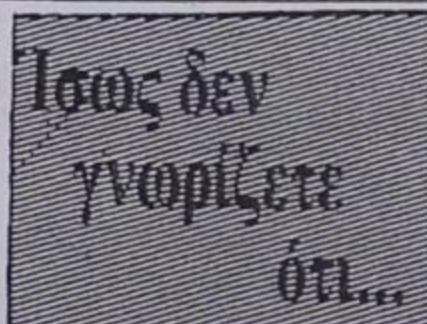
Με την 1594/17-5-1993 απόφαση του κ. Νομάρχη Ιωαννίνων δόθηκε στην Κοινότητα οικονομική ενίσχυση από το πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων 1993 δρχ. 2.000.000 για τη διάνοιξη δασικού δρόμου «Καμπιτσιόπουλο - Γεωργάκη».

Από τη διεύθυνση Γεωργίας εγκρίθηκε το ποσό των 2.050.000 δρχ. για την κατασκευή οικήματος ποιμένων στη θέση «Μπιλώτα».

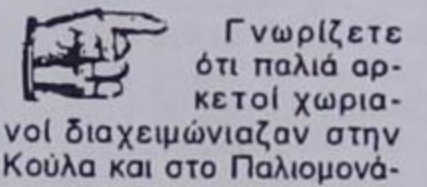
Ήδη από την Κοινότητα άρχισε η διαδικασία εκποίησης ένδεκα (11) οικοπέδων σε άστεγους δημότες (14/12-6-93 απόφαση του Κοιν. Συμβουλίου). Το αίτημα αυτό ήταν από την ίδρυση του οικισμού (νέου) 1970, γιατί πολλές οικογένειες λόγω του εμφυλίου πολέμου ήταν διασκορπισμένοι στα κράτη του Ανατ. Συνασπισμού και επαναπατριζόμενοι (καίτοι είχαν σπίτια) στο παλιό χωριό δεν εύρισκαν τώρα και αναγκαζόταν να πάνε να διαμένουν σε πόλεις.

Βέβαια με τα ένδεκα - δώδεκα οικόπεδα δεν λύνεται το πρόβλημα το οποίο για το χωριό μας είναι πολύ οξύ και η ανάγκη της επέκτασης του ρυμοτομικού σχεδίου του οικισμού είναι ακόμη άμεση και επιτακτική, για να μπορούν όσοι δημότες θέλουν (και είναι πολλοί) να κάνουν ένα σπίτι στο χωριό, έστω για τα έρρημα γεράματα.

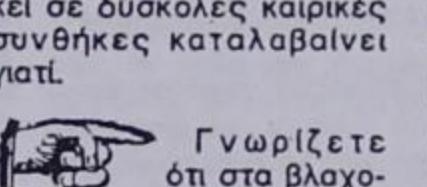
ΣΠΗΡΙΟΣ ΦΑΣΟΥΛΑΣ

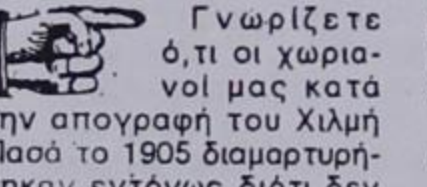
Γνωρίζετε βεβαίως ότι αυτές τις μέρες κυκλοφορεί ένα βιβλίο για το χωριό μας. Δεν γνωρίζετε όμως ότι αυτό το βιβλίο είναι διαφορετικό. Από πολλές απόψεις. Σπεύσατε λοιπόν.

Όποιος πηγαίνει εκεί σε δύσκολες καιρικές συνθήκες καταλαβαίνει γιατί.

Αν όσος βγάλει ο δρόμος προς τα εκεί, κάντε μια μικρή παρακάμψη προς το χωριό Όχθια, κοντά στο Στρατό και ρωτήστε σχετικά. Θα έχετε μια εκπληξη όσοι δεν γνωρίζετε.

Γνωρίζετε ότι το σύστημα...

μα με το οποίο μοιράζουν τα βοσκοτόπια οι χωριανοί μας αλλά και ο τρόπος με τον οποίο διαχειρίζονται τους φυσικούς πόρους γενικά είναι μοναδικός και υποδειγματικός;

Απόδειξη το άρθρο του Β. Νιτσιάκου που δημοσιεύτηκε σε ένα από τα σημαντικότερα ιταλικά περιοδικά το Quaderni Storici με τίτλο «Adattamento Ecologico e Regolarizzazione dell' accesso al pascolo comune tra i pastori Valacchi della Grecia» (Οικολογική προσαρμογή και ρύθμιση της πρόσβασης στους κοινούς βοσκοτόπους σε μια κτηνοτροφική Κοινότητα Βλάχων της Ελλάδας).

Το φαινόμενο αυτό δεν είναι απλώς χρήσιμο οικο-

νομικά και κοινωνικά αλλά μνημειώδες από τη σκοπιά της οικολογικής ιστορίας. Γι' αυτό αγαπητοί κτηνοτρόφοι, φυλάξτε το σαν τα μάτια σας...

Η Ελένη σύζυγος του Αρσένη Κουτρομπέλη ανέλαβε να ανανεώσει τη γκαρνταρόμπα του συλλόγου Λάρισας. Θα ράψει τρεις ανδρικές και τρεις γυναικείες στολές.

Με τις βροχές είχαμε και χαλάζι, αστραπές, κεραυνούς με δυσάρεστο γεγονός το σκοτωμό πολλών προβάτων του Αριστείδη Φερφέλη. «Ουδέν καλόν αμιγές κακό», έλεγαν οι αρχαίοι.

Στις 20/6/93 βρέθηκε δολοφονημένος στο Ντένισκο ο Αλβανός τσοπάνος του Στέργιου Καϊμακάνη. Ξεκαθάρισμα λογαριασμών; Ίσως...

ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΕΙΤΕΣ

- Ο δρόμος του χωριού είναι πλέον ασφαλτός.
- Μην παρασύρεστε σε επικίνδυνη οδήγηση.
- Προσοχή να μη θρηνήσουμε θύματα.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

Υπενθυμίζουμε για μια ακόμη φορά τους αντιπροσώπους της «Α»:

Άργος Ορεστικό: Αργυρώ Ντίκου
Καστοριά: Διονύσιος Ζαρκάδας
Καλή: Ευριπίδης Καράτζιος
Λάκα - Δροσερό: Απόστόλος Λάππας
Κρύα Βρύση: Τάλης Προβατίνας
Θεσ/νίκη: Μακρής Δημήτριος, Πασχώνης Αναστάσιος
Γιάννενα: Θεολογία Νιτσιάκου
Ροδιά: Αναστάσιος Καράτζιος
Πουρνάρι: Διαμαντής Γαργάλας
Καλαμάκι: Βάγγος Καρανίκας
Νιγρίτα: Γιάννης Σκαπέρδας
Καστρί: Θεόδωρος Φερφέλης

Στους αντιπροσώπους μπορείτε να απευθύνεστε για την οικονομική σας ταχτοποίηση, να δίνετε οποιεσδήποτε ανακοινώσεις θέλετε να δημοσιεύονται και τέλος να ζητάτε κάποιο απ' τα φύλλα που δεν παραλάβατε. Επίσης μπορείτε να απευθύνεστε πάντα και στους υπεύθυνους της εφημερίδας ή στο σύλλογο και στις γνωστές διευθύνσεις και τηλέφωνα.

ΕΡΚΑΜ

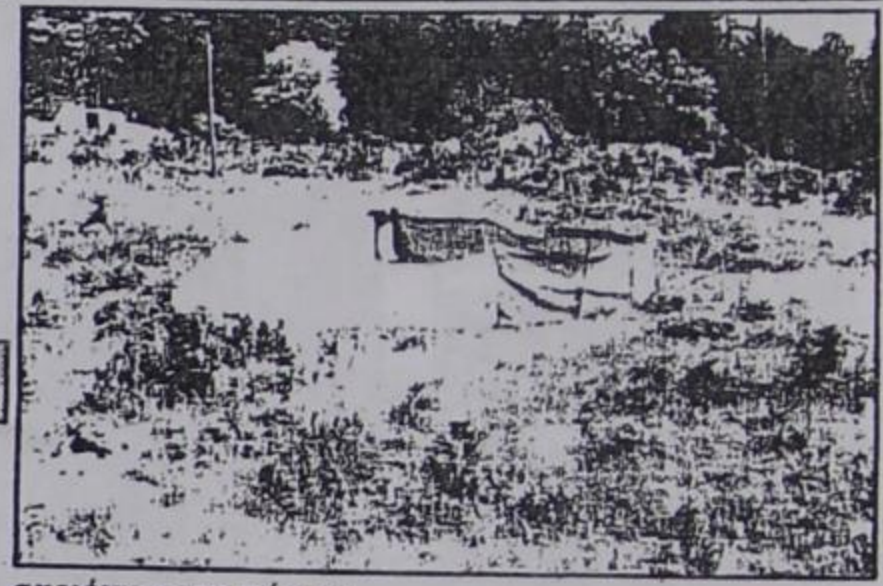
ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
ΚΑΡΟΥΛΙΑ — ΡΑΜΠΕΣ — ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΕΣ —
ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΕΣ ΚΑΠΝΟΥ (ΒΙΡΤΖΙΝΙΑ)
ΑΘ. ΠΑΠΠΑΣ — ΑΦΟΙ ΜΠΟΥΤΑ
80 ΧΙΛ. ΛΑΡΙΣΑΣ — ΒΟΛΟΥ — ΤΗΛ.
972111

Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ

Από τη διατροφή και υγεία των κατοίκων της Αετομηλίτσας

Γράφει ο
ΞΕΝΟΦΩΝ ΜΠΑΚΟΥΡΑΣ

Βασική διατροφή των κατοίκων της Αετομηλίτσας προ του 1924 αποτελούσε αρχικά το ψωμί από αλεύρι καλαμποκιού. Το αλεύρι από σιτάρι τότε, το είχε κάθε οικογένεια για να παρασκευάζει λειτούργιες για την εκκλησία, για πίτες τις Κυριακές και φιλοξενούμενους.

Κάθε νοικοκυρά μεριμνούσε να υπάρχει στο σπίτι αλεύρι από σιτάρι. Με το αλεύρι καλαμποκίσιο ή σιταρίσιο παρασκευάζαν πολλά φαγητά όπως:

- ποπιλίτες, έβραζαν νερό στην κατσαρόλα, έριχναν αλεύρι καλαμποκίσιο, το ανακάτευαν, λάδωναν το ταψί, έριχναν το ζυμάρι, έκαναν τα κοθόρια και μετά έριχναν τσουκνίδια (βιάρυζι) ξηρά και τα πασάλιζαν με αλεύρι επάνω και τα έψηναν στη γάστρα.

Για να έχουν δε και το χειμώνα τσουκνίδια ξηρά, πήγαιναν οι γυναίκες στις στάνες Σίτα, Κουρούτσι και σ' άλλες τοποθεσίες, τα συνέλεγαν, τα μετέφεραν στο σπίτι, τ' άπλωναν στον ήλιο και αφού γίνονταν η αποξηράνση τα συγκέντρωναν σε σακούλες και τα χρησιμοποιούσαν για πρόχειρο φαγητό, το μπουρανί, ιδίως κατά τη διαδρομή των οικογενειών το φθινόπωρο προς τα χειμαδιά.

- Κουσοκουλιάσου (κατσαμάκι), έβραζαν νερό σε κατσαρόλα, έριχναν καλαμποκίσιο αλεύρι, το ανακάτευαν, το τοποθετούσαν στο ταψί και το ανακάτευαν με βούτυρο ή λάδι.

- Πέτουρα (χυλόπιτες), ζύμωναν σιταρίσιο αλεύρι με γάλα και αυγά, έπλαθαν το ζυμάρι και το έκοβαν κομμάτια, κομμάτια και τ' άπλωναν στον ήλιο να ξεραθούν.

Η εργασία αυτή γίνονταν κυρίως το καλοκαίρι για τις ανάγκες της οικογένειας για όλη τη χρονιά.

Εκτός από τα άνω αναφερόμενα φαγητά, μόνιμα φαγητά, χειμώνα - καλοκαίρι αποτελούσαν:

Ο τραχανάς, κάσιου κ' ούμπου, πηγανίτες, πίτες, η μπομπότα, τραχανόπιτες, λαχανόπιτες, ζεστές - ζεστές και ροσχομύριστες, που καθώς έβγαιναν από τις γάστρες, σιόμωσαν την πείνα της πολυμελούς οικογένειας, τρώγοντας μεσημέρι και βράδυ, γύρω-γύρω από το σουφρά - μεγάλο ολοστρόγγυλο τραπέζι που είχε κοντά ποδάκια - καθισμένοι οι άνδρες σταυρόποδι και οι γυναίκες και τα παιδιά στα γόνατα. Καρέκλες δεν διέθετε καμιά οικογένεια, ούτε τραπέζι. Η σαλάτα αποτελούσε τότε είδος πολυτελείας.

- Κρέας, δεν έτρωγαν συχνά παρ' ό,τι είχαν γιδοπρόβατα. Αυτό συνέβαινε και στους μεγάλους τσελιγκάδες. Κατά περιόδους έσφαζαν παλαιά πρόβατα, καθώς και όσα προσβάλλονταν από κουτσαμάρα και δεν θεραπεύονταν. Για να διατηρήσουν δε το κρέας επί μήνες το πάστωναν. Αφαιρούσαν τα κόκκαλα από το κρέας, το τερμάκιζαν σε λωρίδες, το αλάζαν και το έθεταν στον ήλιο. Αφού αποξηραίνονταν, το τοποθετούσαν σε σακούλες και τις κρεμούσαν στις γρινιές. Ετσι, είχαν το λεγόμενο παστρωμά, των οποίων χρησιμοποιούσαν για φαγητό και το χειμώνα. Ενίσχυαν όμως και οικογένειες που δεν είχαν πρόβατα, χωρίς αρμοιβή.

- Το ψωμοτύρι ήταν το μόνιμο φαγητό των τσοπάνηδων, και ιδίως αυτών που βοσκούσαν κοπάδια στέρφα, στη στάνη Λάμπρη, Πάτωμα και άλλες περιοχές του χωριού. Πού και πού όταν πήγαιναν στο χωριό ν' αλλάξουν ρούχα, να εφοδιαστούν με φρέσκο ψωμί και να χαρούν κάπως την οικογένειά τους, έτρωγαν φαγητό. Την ίδια τακτική ακολουθούσαν και οι κυραϊζήδες όταν επέστρεφαν στο χωριό, από την πώληση σιταριού στα γύρω χωριά.

Όταν δε αναχωρούσαν για το εμπόριο προς Καστοριά και χωριά της Φλώρινας, για να πωλήσουν οικοδομήσιμη ξυλεία, σανίδια και άλλα ξύλινα οικοδομικών υλικών τα οποία αγόραζαν από τα νεροπρίονα που λειτουργούσαν σε διάφορες περιοχές του χωριού, η Ντενισκιώπσσα νοικοκυρά τους εφοδίαζε για αρκετές ημέρες με σιταρίσιο ψωμί και στριφτόπιτες. Το τυρί το διατηρούσαν σε τομάρια, τα οποία προηγούμενα τα είχαν επεξεργαστεί κατάλληλα οι τσοπάνηδες.

Κάθε κτηνοτρόφος μάζευε τις προβιές από τα πρόβατα που έσφαζε, τα κούρευε σύρριζα, τα έπλυνε, τα αλάζιζε και αφού στεγνώναν, τα έδεναν στα πόδια και κάτω στον πάτο, τα γύριζαν ανάποδα ώστε το κουρεμένο να βρiscosται από μέσα και μετά από ημέρες αφού ήταν έτοιμα, τα γέμιζαν με τυρί σφήνες, σφήνες, αφού πρώτα τα τοποθετούσαν σε ξύλινους κάδους (ταλάρια).

Τα τομάρια με το τυρί τ' άπλωναν επάνω σε πλάκες, τοποθετημένες σε ειδικό χώρο του σπιτιού, το ένα δίπλα στο άλλο και τα παρακολουθούσαν και τα μετακινούσαν να μη μουλιάσουν από την υγρασία.

Απαραίτητο επίσης το καλοκαίρι σε κάθε οικογένεια ήταν και το ξυνόγαλο (δάλα) που το διατηρούσαν και αυτό σε τομάρια όπως το τυρί.

Κάθε Κυριακή τ' αγόρια, ομάδες, ομάδες πήγαιναν στις στάνες κυρίως στη Σίτα και άλλες περιοχές με τα τροβάδια στον ώμο, που είχαν μέσα τα τομάρια και έπαιρναν από τον τυροκόμο ξυνόγαλα.

Υπάρχει έθιμο το ξυνόγαλο οι τυροκόμοι να το χορηγούν ανιδιοτελώς σ' όποιον το ζητούσε.

Κάθε πρωί ή και απόγευμα τα παιδιά και άλλα μέλη της οικογένειας, σε βαθιά πάτα - μισούρες - με ξυνόγαλα, έτριβαν το καλαμποκίσιο ψωμί κατάξηρο και το έτρωγαν με μεγάλη όρεξη.

- Γκίζα (μυζήθρα).

Το ξυνόγαλο ο γαλατάς το μάζευε σε καρδάρια, το στραγγίζε σε μεγάλο καζάνι και το έβραζε σε φωτιά μεγάλη. Το ανακάτευε με ξύλινη κουτάλα για να μη κολλήσει η μυζήθρα στον πάτο του καζανιού.

Μετά το βράσιμο το ξυνόγαλο κόβονταν και έβγαινε η μυζήθρα στην κορυφή του καζανιού, τη μάζευαν στις τσαντίλες και τις κρεμούσαν να στραγγίσει. Μετά το στραγγισμα, την αλάζαν, την έβαζαν σε τομάρια, όπως και το τυρί. Την χρησιμοποιούσαν για πίτες και αντί για ψωμοτύρι, κυρίως οι οικογένειες που δεν είχαν γιδοπρόβατα, για οικονομία του τυριού, επειδή η ημί στο εμπόριο ήταν η μισή από την ημί του τυριού.

Η γκίζα ήταν το τελευταίο προϊόν από την επεξεργασία του γαλακτος. Πολλές οικογένειες πήγαιναν στις στάνες, έπαιρναν το ξυνόγαλο από τον τυροκόμο και παρασκευάζαν μόνοι τους την γκίζα.

ΦΡΟΥΤΑ

Μοναδικά φρούτα που απολάμβαναν μικροί, μεγάλοι, ήταν τα κορόμπλα, δαμάσκυνα και λίγα κεράσια, τα οποία έφερναν στο χωριό γυναίκες - κουμπάρες - όπως τις αποκαλούσαν τότε, από το γειτονικό χωριό Βούρμπανη, φορτωμένα στα γαϊδουράκια και τα έδιναν με ανταλλαγή μαλλιών ή παλαιών ενδυμάτων.

Επειδή όμως δεν έρχονταν τακτικά οι Βουρμπανιπσοες, τα αγόρια, παιδιά του δημοτικού, πήγαιναν ομάδες, ομάδες στην περιοχή του χωριού Λυκορρά-χη (Λούψικο) και στις περιοχές Μέρου (Μηλιά) Τσιρέσιου και συνέλεγαν σε τροβάδες αγριόγκορτσα και φορτωμένοι στον ώμο τα έφερναν στο σπίτι, τα άφηναν αρκετές ημέρες να ωριμάσουν και μετά ικανοποιούσαν την επιθυμία τους. Για να επιταχυνθεί η ωρίμανση τοποθετούσαν επάνω στους τροβάδες με τα

αγριόγκορτσα πέτρες.

Τη στιγμή που γράφονται οι γραμμές αυτές, ενθουμάμαι, μαθητής στο δημοτικό σχολείο, τότε μια ομάδα αγοριών, ημέρα Κυριακή, πήγαμε με τους τροβάδες στον ώμο να μαζέψουμε κεράσια από αγριοκερασιές στην περιοχή του χωριού Κερασιά (Τσιρέσιου). Την ώρα που φθάσαμε στην περιοχή, βρήκαμε άλλη ομάδα από 12 αγόρια που είχαν περισυλλέξει όλα τα ώριμα κεράσια από τις αγριοκερασιές. Μας έδωσαν ολίγα για να ικανοποιήσουμε την επιθυμία και επιστρέψαμε άπρακτοι στο χωριό.

Το οξύ πρόβλημα του ψωμιού με την αγωνία του οποίου έζησαν στο παρελθόν οι Ντενισκιώτες, έπαυσε να υπάρχει αργότερα με την ανάπτυξη της γεωργίας και τα νέα γεωργικά μηχανήματα, που έφεραν την αύξηση της παραγωγής των δημητριακών και τις προσιτές τιμές των.

Λόγω της μεγάλης κατανάλωσης ψωμιού, κάθε σπίτι είχε το φούρνο και στο μαγειριό το ταψί με τη γάστρα. Οι νερόμυλοι λειτουργούσαν ολημερίς, για να αλέσουν το σιτάρι ή καλαμποκί κάθε οικογένειας.

Όσπρια, φασόλια, φακές, μαγείρευαν κατά αραιά διαστήματα. Κάθε φθινόπωρο, προ της αναχώρησης των κτηνοτρόφων για τα χειμαδιά, πήγαιναν οι γυναίκες στο γειτονικό χωριό Πληκάτι και έπαιρναν φασόλια, δίνοντας παλαιά ενδύματα.

Λιτή και στερημένη ζωή περνούσαν όλοι γενικά και αυτοί που είχαν κοπάδια γιδοπρόβατα και όσοι δεν είχαν. Οι δύσκολες συνθήκες της ζωής τους έκαναν προνοητικούς και να διακρίνονται για την ολιγάρκεια σ' όλα τα είδη διατροφής.

Στο παρελθόν θυμάμαι οι μητέρες έδιναν με περιορισμό το ψωμί στα παιδιά. Δεν τα άφηναν να πάρουν ψωμί μόνο τους όσο ήθελαν και πολλές μητέρες τοποθετούσαν το ψωμί σε μέρος που να μη μπορούν τα παιδιά να το πλοσιάσουν. Τους συμβούλευαν: Από λίγο να πουρέψουμε.

Η λιτότητα και η μερίμνα κάθε οικογενειάρχη να προμηθευτεί την ποσότητα του καλαμποκιού ή σιταριού που απαιτούσαν για την οικογένεια για κάθε εξάμηνο, συνετέλεσε ώστε στα μαύρα χρόνια της Ιταλοгерμανικής κατοχής, καμιά οικογένεια δεν δοκιμάστηκε από την πείνα.

Το πρόβλημα κάθε οικογένειας, να εξασφαλίσει για κάθε εξάμηνο το απαιτούμενο ψωμί ήταν δύσκολο, διότι διέθετε το μεγαλύτερο μέρος του προϋπολογισμού της οικογένειας, δεδομένου ότι η μηνιαία κατανάλωση έφτανε άνω των 250 οκάδων, τότε, για κάθε οικογένεια πολυμελή.

Πολύ δύσκολο όμως ήταν για τις οικογένειες που διέμεναν μόνιμα, καλοκαίρι - χειμώνα στο χωριό, να

Συνέχεια στην 11η σελίδα.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΑΣ

Η εφημερίδα προσπαθεί να ενημερώνεται απ' ευθείας ή μέσω των απανταχού αντιπροσώπων της για όλα τα κοινωνικά αλλά και τα άλλα θέματα. Για να αποφεύγονται παραλείψεις παρακαλούνται οι αντιπρόσωποι να φροντίζουν για τη συλλογή των νέων και άλλων της περιοχής τους.

Σ' αυτό πρέπει να βοηθούν και οι άμεσα ενδιαφερόμενοι και κάθε αναγνώστης ώστε να έχουμε καλύτερη ενημέρωση και αποφυγή παρεξηγήσεων.

ΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΠΑΠΠΑΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ - ΕΡΓΟΛΗΠΤΗΣ Δ.Ε.

ΜΕΛΕΤΕΣ - ΕΠΙΒΛΕΨΕΙΣ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

Κουμουνδούρου 4 - ΛΑΡΙΣΑ

ΤΗΛ. 222438 - 259774 - ΦΑΧ 222438

**Συμπατριώτες,
Ενισχύστε την προσπάθειά μας
για την ανέγερση του Ι. Ναού
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ**

ΨΑΡΟΤΑΒΕΡΝΑ

«ΒΙΛΛΑ ΕΚΑΤΗ»

Φιλίππου 96 - Πυλαία - Θεσ/νίκη

Τηλ. (031) 305078

ΑΦΟΙ ΣΤ. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ
Καράτζιος Βασίλειος του Στεργίου με τη Σουλτάνα Μωραϊτή.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ
- Βασίλης και Λίτσα Φερφέλη, βάπτισαν το κορίτσι τους στον Τύρναβο και πήρε το όνομα Άννα.
- Μάτιας Χρήστου και Γεωργία βάπτισαν το κορίτσι τους και το όνομα Αθηνά.

ΘΑΝΑΤΟΙ
Πέθανε στη Ρουμανία η αδελφή του Φούντα Τάκη.

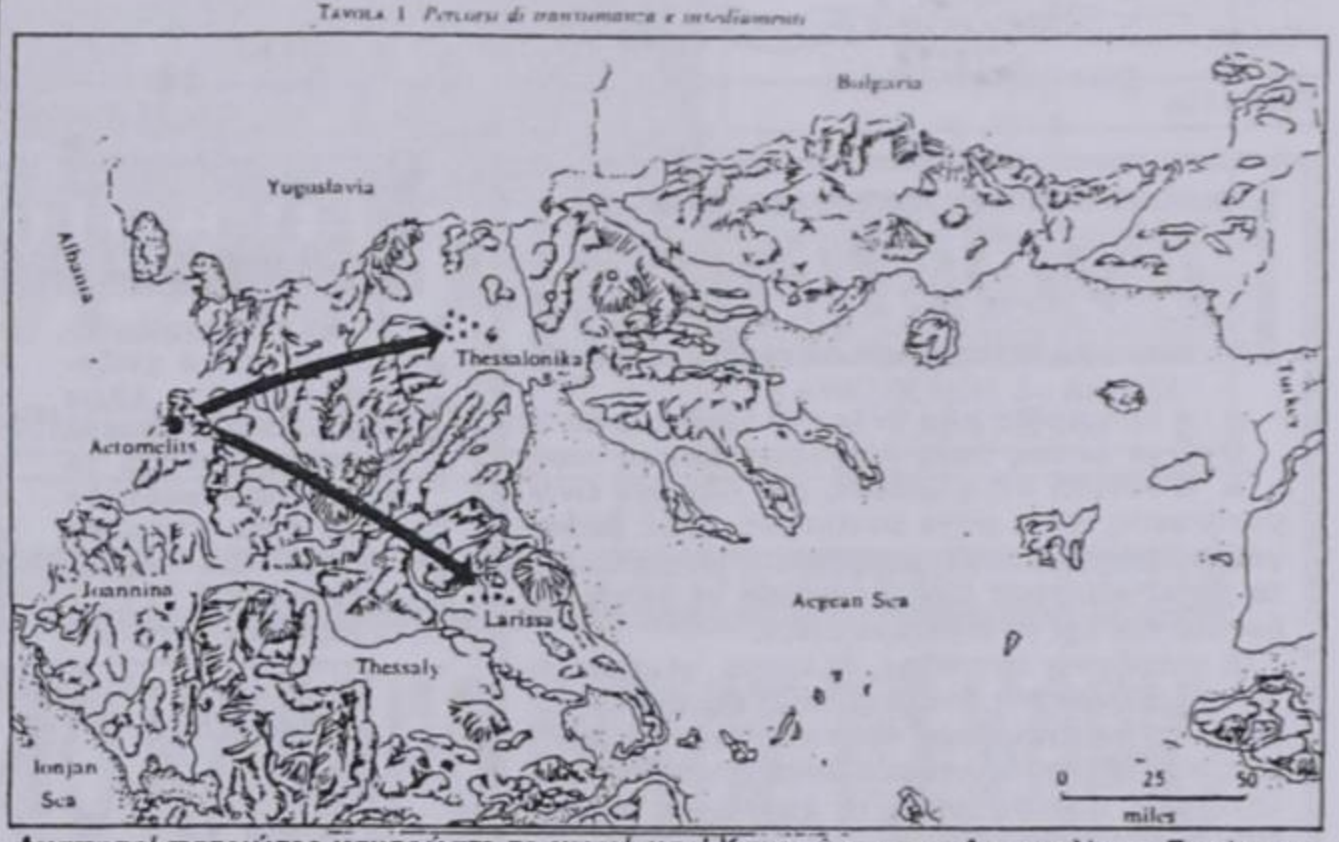
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΗ
Στο Ελ Μπασάν της Αλβανίας στις 4/4/93 ο Τζιότζιος Δημήτριος του Σταύρου από την Καλή Σκύδρας στεφάνωσε το βορειοηπειρώτη Απόστολο Χρήστου με τη Γιωργούλα Σκουρή. Μετά από πολλά χρόνια ήταν ο πρώτος γά-

μος στην Αλβανία που έγινε με παπά και με κουμπάρο σε χριστιανική εκκλησία. Ακολούθησε παραδοσιακό γλέντι με βορειοηπειρώτικη κομπανία.

Επίσης ο ίδιος κουμπάρος βάπτισε την κόρη του αδελφού του γαμπρού Κων/τίνου Χρήστου και χάρισε το όνομα Σοφία. Τούσιο, να σου ζησουν.

ΓΑΜΟΙ
Στη Δάφνη Σκύδρας στις 6/6/93 ο Γκότσης Δημήτριος του Κων/νου παντρεύτηκε την εκλεκτή της καρδιάς του Κωνσταντίνα Στεφανίδου.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ
Στο Λιπαρό Σκύδρας οι Μουρατιδής Γεώργιος και η Καίτη το γένος Πασχώνη, έχουν κοριτσάκι. Να τους ζησει.

Αγαπητοί πατριώτες καμαρώστε το χωριό μας! Καμαρώστε την Αετομηλίτσα. Ξεπέρσατε τον ελληνικό χώρο και το όνομά της αναγράφεται σε χάρτη και σε σχετικό άρθρο στα Ιταλικά

ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΙΤΕΣ
Παρακαλούνται όσοι επιθυμούν τη δημοσίευση φωτογραφίας κοινωνικού περιεχομένου να φροντίζουν μόνοι τους για την αποστολή σε μός ή μέσω των αντιπροσώπων που έχουμε παντού. Η δημοσίευση αυτών αποτελεί ιερή μας υποχρέωση.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ

Από τη διατροφή και υγεία

= Συνέχεια από τη 10η σελίδα =
εξασφαλίσουν το χρηματικό ποσό, για να αγοράσουν και να αποθηκεύσουν το καλαμπόκι και το σιτάρι, για όλο το έτος.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΜΕΙΝΑΝ ΜΟΝΙΜΑ ΣΤΗΝ ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΑ

- Όπως πληροφορήθηκα από την κ. Κατίνα, σύζυγο Αριστ. Προκόβα, κόρη του Γιάννη Καράτζου (Γέρμου), από το Στέργιο Ευθυρίου (Σαμαρά), οι οικογένειες των οποίων διέμεναν μόνιμα στο χωριό, και από ό,τι ενθυμούμαι ήταν:
- Οικογένεια Παπαγεωργίου (Παπαδαίοι)
 - Δημητρίου (Τούσια) Φερφέλη
 - Νικολάου Καράτζου (Τσαρουζάς)
 - Ντίνα Όνα
 - Γρηγόρη Σκόμπου (Γκούτος)
 - Τούσιος Καράτζος (Αραμπούσης)

- Χαράλαμπος Καράτζος
- Βασιλείου Λάπα (Νακουλέντζας)
- Κώστα Νιδέλκου (Μητάσκα)
- Βασιλείου Καραβοκίνη (Μαραγκός)
- Τούσια Καποδίστρια
- Θεοδώρου Δεληγιάνη (Μηκουλίτσα)
- Νικολάου Παλαιομίχα (Κουλέτσι)
- Σταύρου Σαμαρά (Τσιλάρου)
- Χριστάκου Τζιότζιου
- Γιάννη Καράτζου (Γέρμου)
- Γρηγορίου Τζιότζιου
- Γρηγόρη Καραγιάννη (Τάχα)
- Βασιλείου Στόλου (Καραβοκίνης)
- Γούλα Ταλαμπάτσι
- Αννέτα Γαργάλα
- Τούσιας Πασιάνης

Ίσως να υπήρχαν και άλλες οικογένειες που διέμεναν μόνιμα στο χωριό, αλλά ελλείψει στοιχείων, δεν αναφέρονται.

Μερικοί οικογενειάρχες από τις άνω αναγραφόμενες οικογένειες, για να λύσουν το μεγάλο πρόβλημα του ψωμιού, αποφάσισαν το 1925, με τη βοήθεια γεωργών από τη Λυκορράχη (Λούψικο) με τα βόδια και τα ζυλάτεια, να εκκερνώσουν βοσκήσιμη έκταση στην

περιοχή Μπλιά (Μέρου) και έσπειραν σιτάρι. Όταν ήλθαν από τα χειμαδιά την Άνοιξη οι κτηνοτρόφοι, άφησαν ελεύθερα τα κοπάδια από τα γιδοπρόβατα και κατέστρεψαν όλη τη σπαρσία έκταση. Τα όνειρά τους δεν πραγματοποιήθηκαν. Γενικά η ζωή των Αετομηλιτσιωτών στο παρελθόν ήταν τραπιά και πολύ κουραστική, αλλά όμως χωρίς άγχος. Το μόνο άγχος που είχε κάθε οικογένεια ήταν πώς να εξασφαλίσει το ψωμί που χρειαζόνταν για το χρόνο. Εξασφαλίζοντας το ψωμί για το χρόνο, θεωρούνταν ευτυχής όλη η οικογένεια. Δεν τους απασχολούσε καμιά άλλη βιοτική ανάγκη. Η ευτυχία αυτή αναγνωρίζονταν και από τους συγχωριανούς και σχολιάζονταν με χαρά. Όπως θυράται ο Στέργιος Νιτσιάκος στο Καλαμάκι το σχόλιο: Γιαννίτση μπουκά γίπτουλ τουτλάν. Ο Γιαννίτσης έβαλε σιτάρι για όλο το χρόνο.

ΥΓΕΙΑ

Η λιτότητα, η ζωή τους στο βουνό, τους έκανε γερούς, δυνατούς και τολμηρούς. Υγειονομική περίθαλψη δεν υπήρχε καμιά στο χωριό. Λόγω του υγιεινού κλίματος, η υγεία των Ντενισκιωτών ήταν πολύ καλή και το ποσοστό θνησιμότητας ήταν ελάχιστο, σε σύγκριση με τα άλλα χωριά. Ο μέσος όρος ζωής ήταν άνω των 80 χρόνων την εποχή που ο μέσος όρος ζωής των Ελλήνων την περίοδο εκείνη ήταν 50 - 60 χρόνια. Υπήρχαν υπερήλικες άνδρες και γυναίκες άνω των 80 - 100 ετών. Ένας γέροντας άνω των 100 χρόνων της οικογένειάς Παππά, που είχε το σπίτι πλησίον του Ι.Ν. της Παναγίας, έβγαλε καινούρια δόντια και η όρασή του που ήταν τελείως εξασθενημένη, επανήλθε κανονικά. Κυκλοφορούσε άνετα και πήγαινε μόνος του να ικανοποιήσει τις φυσικές του ανάγκες, στην ΑΠΟΡΔΑ - χαράδρα αριστερά του χωριού. Κανένα σπίτι δεν διέθετε τουαλέτα. Όλοι μικροί - μεγάλοι, άνδρες και γυναίκες πήγαιναν και ικανοποιούσαν τις φυσικές τους ανάγκες στις χαράδρες που είναι πλησίον του χωριού - αριστερά ΑΠΟΡΔΑ και δεξιά ΜΙΣΟΥΛΑΚΙ. Όταν αρρώστανε κανένας από πούνια - κρύωμα - οι νοικοκυρές έτριβαν το σώμα του αρρώστου με τσίπουρο και οινόπνευμα. Σε άλλες περιπτώσεις τοποθετούσαν στα πλευρά του αρρώστου καρβέλια από ζεστό ψωμί.

ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ

Επώνυμο: _____ Τηλ _____
 Όνομα: _____ Πόλη: _____ Τ.Τ. _____
 Διεύθυνση: _____ Επιθυμώ να γίνω συνδρομητής της εφημερίδας για το έτος _____

Στη Ντενισκιώποσα γυναίκα, κατά την ώρα της γέννας, το ρόλο του γιατρού ασκούσαν έμπειρες μαμές, γυναίκες μεγάλης ηλικίας που κατείχαν εμπειρία στο ζήτημα της γέννας. Το νεογνό το φρόντιζε η μαμή, ή η πεθερά της λεκώνας. Τού έδεναν τον οφαλό, το σπάργωναν και το τοποθετούσαν στη σαρμανίτσα. Πολλές φορές κατά τις τακτικές μετακινήσεις των οικογενειών, φθινόπωρο και άνοιξη από και προς Αετομηλίτσα, ετοιμόγεννες μητέρες γεννούσαν στο δρόμο. Μετά τον τοκετό και τις πρακτικές βοήθειες από πεπειραμένες γυναίκες, το νεογνό και τη λεκώνα την έβαζαν πανωσάμαρα στο αλογομούλαρο μέχρις ότου έφθαναν οι οικογένειες στον προορισμό τους. Συνέβαινε όμως πολλές φορές, οι γέροντες να μην έχουν τη δυνατότητα να κρατηθούν πανωσάμαρα. Στην περίπτωση αυτή τοποθετούσαν τον γέροντα σε κοφίνι και από τη μια πλευρά του αλόγου φόρτωναν το σακί με το ανάλογο βάρος του γέρου και από την άλλη πλευρά το κοφίνι με το γέρο ή τη γριά. Οι γυναίκες συνόδευαν τα αλογομούλαρα με πανωσάμαρα τους γέροντες, να μη γείρουν και γκρεμίσουν τους ανθρώπους. Πολλές φορές τα μουλάρια σκόνταβαν και αναποδογύριζαν στις στράτες τα σαμάρια τους, με αποτέλεσμα να ρίξουν κάτω τα μικρά παιδιά και τους γέρους. Γράφοντας αυτά, για τη διατροφή και υγεία των κατοίκων της Αετομηλίτσας, από τις παιδικές μου αναμνήσεις στα πολύ παλιά χρόνια για να ενθυμούνται οι παλιοί, τα παλιά ωραία χρόνια της νιότης και οι νέοι να μάθουν τη ζωή των προγόνων τους, με τη σκέψη ότι θα βρεθούν κάποιοι Αετομηλιτσιώτες της νέας γενιάς που θα αφοσιωθούν στην περιουλογογία και άλλων ιστορικών πληροφοριών σχετικά με την Αετομηλίτσα, χωριό με μεγάλο υψόμετρο, 1550 μ. και πασίγνωστο για τη μεγάλη κτηνοτροφία, τα εξαιρετικά τυριά, τα περίφημα μανούρια, αλλά και για τους κυρατζήδες (αγωγιάτες) που ως στρατιώτες ημινοσηνοί στο ΕΠΟΣ του '40, διακρίθηκαν για την ανδρεία τους, μεταφέροντας στους ώμους τους και με τα μουλάρια πυρομαχικά στην πρώτη γραμμή του πυρός. Στον πτόνιο αυτό αγώνα, δεν υστέρησε, σε εθνική προσφορά και η γυναίκα της Αετομηλίτσας. Περιορίσε τις οικογενειακές της εργασίες και αφοσιώθηκε στον αργαλειό, υφαίνοντας υφάσματα, από γιδόμαλλο, τα οποία έδινε στο ράπτη και έραβε τις κάπες, οι οποίες ήταν αδιάβροχες. Τελειώνοντας τις εργασίες στον αργαλειό, άρχιζε να πλέκει μάλλινα ειδυλλιαστά μαξιλάρια, κάλτσες, φανέλες, πουλόβερ. Όλα αυτά, μαζί με όσα επί πλέον είδη ενδυμασίας είχε στο σπίτι για τις ανάγκες των ανδρών της οικογένειας, το διέθετε στο στρατό, απαραίτητα για κάθε στρατιώτη, για την αντιμετώπιση δυσμενών καιρικών συνθηκών.

ΣΕΝΟΦΩΝ ΜΠΑΚΟΥΡΑΣ

Γνώμη μας

Η εφημερίδα «Α» θέλει να επικοινωνήσει με όλους τους πατριώτες και να τους τονίσει ότι η έκδοση της «Α» δεν είναι μονόλογος, ούτε μόνο αντίλογος, αλλά διάλογος και μάλιστα συνεχής, για να πετύχουμε για το χωριό και τους κατοίκους της το καλύτερο δυνατό και όχι το λιγότερο κακό.

Οι υπεύθυνοι σύνταξης, θέλουμε οι κάτοικοι να εκφράζουν τις απόψεις τους σε τοπικά θέματα, να διατυπώνουν προτάσεις και αντιρρήσεις και να υποδεικνύουν λύσεις για διάφορα ζητήματα, που αφορούν το χωριό και τον ευρύτερο περίγυρό του.

Θέλουμε το αναγνωστικό μας κοινό, που είναι στην πλειοψηφία οι απανταχού συμπατριώτες μας, όχι παθητικό αναγνώστη, αλλά ενεργό πολίτη, που συμμετέχει ενεργά στις όσες απόψεις ακούγονται και αποφάσεις παίρνονται για το Ντένισκο.

Στην εξόρμηση που έκανε ο Σύλλογος Λάρισσας για δέντροφύτευση στις 27 και 28 Μαρτίου 1993 διαπιστώσαμε ότι η ισογεία αίθουσα του κοινοτικού καταστήματος είχε τα χάλια της. Εικόνα όχι και τόσο κολακευτική για την πλατεία του χωριού μας. Βέβαια σε κάποια φάση διευκόλυνε τους στρατιώτες που τη χρησιμοποίησαν σαν θάλαμο, αλλά πλέον έχει καταντήσει να χαλάει την όμορφη εικόνα της πλατείας.

Βρύση και πλατεία αποτελούν στολίδι του χωριού μας!

Για το λόγο αυτό προτείνουμε να θρεθεί για τους στρατιώτες - φύλακες ένα άλλο οίκημα, ή σε αίθουσα, να λειτουργήσει σαν πνευματικό κέντρο, σαν αίθουσα πολιτιστικών εκδηλώσεων ή να αξιοποιηθεί κατά τον καλύτερο τρόπο. Η Κοινότητα έχει το λόγο!

Λίγα είναι τα στοιχεία που έχουμε για το πώς ήταν το χωριό μας πριν 200 και πλέον χρόνια και τα περισσότερα από αυτά τα ξέρουμε απ' τους παπούδες μας που τα έζησαν ή και αυτοί τα άκουσαν απ' τους γονείς ή τους δικούς τους παπούδες.

Όμως κάπου - κάπου έχουμε και γραπτές μαρτυρίες άλλων που ασχολούνται με σχετικά θέματα.

Μια τέτοια μαρτυρία θρήκαμε και στο βιβλίο του Ν. Μέρτζιου «Εμείς οι Μακεδόνες» (εκδόσεις Π. Λεβάντη). Πιο συγκεκριμένα στη σελίδα 165 γράφει:

«Είκοσι χρόνια νωρίτερα, το 1741, μνημονεύεται έμπορος Μακεδόνες που κυριαρχούν στο Δυρράχιο. Προέρχονται από τη Μοσχόπολη, την Καστοριά, την Σιάτιστα, την Μηλόβιστα, την Λχρίδα, την Καβάγια, την Κλεισούρα.

Τα βλαχοχώρια της Μακεδονίας και Ηπείρου, καθώς και οι συνεργαζόμενες αδελφές πόλεις, Σιάτιστα, Βέροια, Κοζάνη, Καστοριά, αναπτύσσουν τεράστιο πλούτο και ανάλογο πολιτισμό. Οι εκκλησίες της Σαμαρίνας, σε απόσπαστο υψόμετρο πάνω στην Πίνδο, περιέχουν έξοχα έργα τέχνης, καπνισμένα σε χρυσάφι και λαμπρές εικόνες. Η Σιάτιστα διαθέτει 200 εμπορικούς οίκους που συνεργάζονται με το εξωτερικό. Οι Καστοριανοί και οι Κλεισουριώτες ανεγείρουν τα πελώρια και θαυμαστά τέχνης οχυρά αρχοντικά τους, όπως γίνεται επίσης στην Νέβεσκα, στην Βλάστη, στο Κρούσοβο, στην Μηλόβιστα κλπ. Το Μοναστήρι είναι η μεγαλύτερη ελληνική πόλη της Μακεδονίας, με ελληνικό πληθυσμό - βλαχόφωνο - που ξεπερνάει ίσως και εκείνον της Θεσσαλονίκης. Στις πιο απόρριτες κορφές, όπως στο Ντένισκο (Αητομηλίτσα), πάνω στον Γράμμο, κτίζονται πραγματικά παλάτια. Τα γράμματα ανθούν. Εκείνη που υπερέχει σε μεγαλείο, πλούτο, σφρίγος και ελληνική παιδεία είναι η Μοσχόπολη. Εγκαθιστά το πρώτο - ελληνικό - τυπογραφείο στα Βαλκάνια, ιδρύει την περίφημη Νέα Ακαδημία, διαθέτει μεγάλη βιβλιοθήκη, έχει το λαμπρό Ελληνικών Σχολείων».

Το κάτω χωριό

- Όλα σχεδόν τα καινούρια σπίτια χτίζονται προς το κάτω χωριό και ήδη έχουμε φτάσει μέχρι και το χαμηλότερο οικόπεδο όπου ήταν χτισμένα σπίτια στο παλιό Ντένισκο.
- Εκεί βέβαια έχει γίνει μια

λα τα χρόνια «με τα δόντια» και πρέπει ν' αξιοποιηθεί οπωσδήποτε.

Τέλος, και εδώ το παλιό φυλάκιο, το σχολείο και το τυροκομείο με τα αντίστοιχα οικόπεδά τους πρέπει να φραγούν για ν' αξιοποιηθούν κατάλληλα αργότερα.

πάρα πολύ καλή δουλειά. Η χάραξη των οικοπέδων με τοπογραφικό συνεργείο και η διάνοιξη έστω και υποτυπωδώς των δρόμων είναι κάτι το πρωτόγνωρο για το Ντένισκο, αλλά θα αποτελέσει και τη βάση για τη σωστή πλέον οικοδόμηση.

Έτσι, λοιπόν, και η φροντίδα της Κοινότητας πρέπει φέτος να πέσει και προς το κάτω χωριό, το οποίο με τη δικαιολογία ότι μέχρι τώρα είχε λίγα σπίτια παρέμεινε σχεδόν παραμυλημένο.

Τα σπίτια λοιπόν ξεφυτρώνουν το ένα δίπλα απ' το άλλο, αλλά κανένα έργο υποδομής δεν άρχισε ακόμη.

Απαραίτητα που πρέπει οπωσδήποτε να γίνουν είναι η διευθέτηση των ρεμάτων και η απομάκρυνση των νερών που προέρχονται απ' τους βόθρους και λιμνάζουν εδώ και εκεί και οπωσδήποτε αποτελούν εστίες μόλυνσης για τους κατοίκους.

Επίσης, η επέκταση των δικτύων υδρευσης και ηλεκτροφωτισμού, πρέπει να γίνουν σύντομα, ώστε οι κάτοικοι να μην επιβαρύνονται μόνοι τους με επιπλέον ποσά.

Οι δρόμοι που ήδη χαράχτηκαν πρέπει να επιδιορθώνονται και σιγά - σιγά να χαλικοστρώνονται, για να είναι προπελάσιμοι σε κάθε εποχή.

Η κάτω πλατεία πρέπει σύντομα να διαμορφωθεί. Οι κάτοικοι της γύρω περιοχής το απαιτούν δικαιολογημένα.

Η χρησιμοποίηση μέρους αυτής απ' το σύλλογο Θεσσαλονίκης για την ανέγερση Πνευματικού Κέντρου δεν είναι δικαιολογία για αναβολές. Την κάτω πλατεία την κρατήσαμε ό-

Περιμένουμε και φέτος...

Συνέχεια από την 1η σελίδα
λους με το τηλέφωνο του χωριού; Όλο το χειμώνα λειτουργεί και το καλοκαίρι (κυρίως τις μέρες του 15 Αυγούστου) σιωπάζει. Η εγκατάσταση βέβαια των τηλεφώνων στα σπίτια θα λύσει το πρόβλημα, αλλά μέχρι τότε τι γίνεται; Επίσης μέριμνα πρέπει να ληφθεί και για το ρεύμα που κι αυτό ακολουθεί παράλληλη πορεία με το τηλέφωνο.

3) Δέντροφύτευσεις - Φράγματα: Τα δέντρα δεν πρέπει μόνο να φυτεύονται, αλλά να φυλάγονται και να αναπτύσσονται. Γι' αυτό τυχόν επιδιορθώσεις στους φράχτες αλλά και η διάνοιξη λάκων για νερό είναι τα πρώτα που πρέπει να γίνουν.

4) Παιδική Χαρά - Κιόσκια - Βρύσες: Έργα που κατά καιρούς ο Σύλλογος έχει εκτελέσει πρέπει οπωσδήποτε να φροντίζει και για την καλή τους λειτουργία.

5) Φυλάκιο: Το φυλάκιο λειτουργήσε πέρσει και αποδείχτηκε ότι είναι ο μόνος δυνατός τρόπος διαφύλαξης του χωριού μας χειμώνα - καλοκαίρι. Ελπίζουμε ότι θα διατηρηθεί.

6) Καθαριότητα - Πλατεία: Η καθαριότητα του χωριού είναι μέριμνα όλων μας. Τα σκουπίδια πρέπει να μαζεύονται όλο το καλοκαίρι και να ρίχνο-

ΣΤΙΣ 2,3 ΚΑΙ 4 ΙΟΥΛΙΟΥ ΣΤΟ ΣΕΛΙ

Το 10ο Αντάμωμα των Βλάχων

- Η αίθουσα του Συλλόγου Αετομηλιτιωτών Λάρισσας παρρωρήθηκε στην Π.Ε.Π.Σ. Βλάχων Ελλάδας για συνεδρίαση του Δ.Σ. και των αντιπροσώπων.

Το Σύλλογο Λάρισσας εκπροσώπησε ο πατριώτης μας Ποσώνης Αναστάσιος και όπως μας πληροφόρησε θέμα συζητήσεως ήταν το Αντάμωμα των Βλάχων.

Με απόφαση της Π.Ε.Π.Σ. Βλάχων, και με τη φροντίδα του πολιτιστικού συλλόγου Βέροιας πραγματοποιείται στις 2, 3 και 4 Ιουλίου 1993 το 10ο Αντάμωμα των Βλάχων στο Σέλι.

Στο μεταξύ από την Πανελλήνια Ένωση Πολιτιστικών Συλλόγων Βλάχων ανακοινώθηκαν τα εξής:

«Η ετήσια εκδήλωση της ΠΕΠΒΣ το πανελλήνιο α-

ντάμωμα των Βλάχων θα διεξαχθεί στις 2, 3 και 4 Ιουλίου στο Σέλι Βέροιας, με συνδιοργανωτές το Λαογραφικό Σύλλογο Βλάχων και το δήμο Βέροιας. Οι εκδηλώσεις περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

1. Την Παρασκευή 2/7/93 και ώρα 8.30 μ.μ. στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών του Δήμου Βέροιας θα διεξαχθεί λαογραφική εκδήλωση παρουσίασης βλαχοφώνων τραγουδιών από ομάδες τραγουδιστών (χωρίς συνοδεία οργάνων). Θα παρουσιαστούν βλαχοφώνων τραγούδια από όλες τις περιοχές της Ελλάδας καθώς και από την περιοχή Αργυροκάστρου βορείου Ηπείρου.

2. Το Σάββατο 3/7/93 και ώρα 7.00 μ.μ. θα γίνει η τελετή υποδοχής των συλλόγων που θα συμμετέχουν στο αντάμωμα στο πάρκο Αγίων Αναργύρων (περιοχή Ελιάς) στη Βέροια. Ακόλουθα και στις 10.30 μ.μ. στο καταφύγιο του συλλόγου Χιονοδρόμων στο Σέλι θα γίνουν οι παράλληλες εκδηλώσεις της βλάχικης βραδιάς και δημοτικού γλεντιού.

3. Την Κυριακή 4/7/93 και ώρα 11.00 π.μ. στην περιοχή του κοινοτικού ξενοδοχείου Σελίου θα γίνει η κεντρική εκδήλωση του ανταμώματος που θα περιλαμβάνει την εμφάνιση 20 περίπου χορευτικών συγκροτημάτων των συλλόγων Βλάχων από όλη την Ελλάδα.

Παράλληλα με τις παραπάνω εκδηλώσεις θα λειτουργεί και μεγάλη έκθεση φωτογραφίας».

Την «Α» θα εκπροσωπήσει στο Αντάμωμα ο συμπατριώτης μας καθηγητής Βασ. Νιτσιάκος.

Για να υλοποιηθούν όλα τα παραπάνω προϋποθέτει ενεργοποίηση εκτός φυσικά της Κοινότητας και όλων των άλλων φορέων του χωριού κυρίως των συλλόγων αλλά και όλων των κατοίκων γενικά. Επίσης οι διάφορες συσταθείσες επιτροπές καθαρισμού οικόπεδων, διαφύλαξης των δρόμων και των κοινοτικών εκτάσεων, διαφύλαξης των φραγμάτων κλπ. πρέπει να ενεργοποιηθούν αμέσως και για ολόκληρο το καλοκαίρι.

5-6-1993
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
ΗΜΕΡΑ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
Οι Σύλλογοι
καθ' όλη τη νεο-
ραία να τιμήσει
αυτή τη μέρα ε-
τεροχρονισμένα,
τώρα το καλοκαί-
ρι, σε συνεργασία
με την Κοινότητα,
ένα Σαββατοκύ-
ριακο να το αφιε-
ρώσουν στην κα-
θαριότητα του
χωριού.

Η Μακεδονία είναι Ελληνική